

တၢ်မၤလိတၢ်ကွၢ်တၢ်တၢ်-ဖဲတၢ်မိၤတဖၣ်ဟဲကဲထီၣ်တၢ်မ့ၢ်တၢ်တီၣ်နီၣ်နီၣ်

ဘျုးၣ်ခဲၣ်နီၣ်တီၣ်ဖျၢၣ်ကွၢ်

လံာ်စီၣ်စုၣ်လၢမိၤပၢ်တဖၣ်အဂီၢ်

တၢ်ကစီၣ်လၢကွီၣ်ခိၣ်

ဟဲမ့ၢ်မ့ၢ်ဆူၣ်ညါခဲၣ်တၢ်ဖျါကွီၣ်ခိၣ်တဖၣ်ဟဲကဲထီၣ်တၢ်မ့ၢ်တၢ်တီၣ်နီၣ်နီၣ်အလီၤန့ၣ်တက့ၢ်.ပပုၤမၤတၢ်ဖိ
ဟ့ၣ်လီၤအသးမၤတၢ်ဒ်သိးအကမၤလၢထီၣ်ပဲၤထီၣ်ပတၢ်ထံၣ်တၢ်ဆိကမိၣ်လၢဘျီခဲၣ်တၢ်ဖျါကွီၣ်ခိၣ်,“ပုၤကိးဂၤဒဲး
မ့ၢ်ပုၤတဂၤဂၤ”န့ၣ်လီၤ.ပဆၢမ့ၢ်လၢလၢပကမၤသကိးယုၣ်ဘၣ်တၢ်ဒီးနၤဒီးနၤဖိဒ်ပဂဲၤပျါဂဲၤဆုးလၢပကတုၤဆူပဖိ
တၢ်လၢအမ့ၢ်တၢ်မၤလၢပုၤပပုၤကွီၣ်ခိၣ်အတၢ်သ့တၢ်ဘၣ်,အတၢ်သးဂဲၤဒီးအတၢ်သ့ရူၤလိာ်မ့ၢ်လိာ်သးဒီးပုၤဂုၤပုၤဂၤလၢ
အလီၤဘၣ်ဝဲ တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဆၢကတီၢ်လၢနကသုအိၤဖဲဘျီခဲၣ်တၢ်ဖျါကွီၣ်ခိၣ်မ့ၢ်တၢ်လၢအရူၤဒိၣ်ခိၣ်မးန့ၣ်လီၤ.ပဆၢမ့ၢ်လၢနကဟဲမၤသကိး
တၢ်ဒီးပုၤလၢကွီၣ်ခိၣ်ထီၣ်ထီၣ်ထီၣ်အဂီၢ်ခိၣ်ဖျါတၢ်မၤဒိၣ်ထီၣ်ထီၣ်နီၣ်ကစၢ်တၢ်သိၣ်တၢ်ဘျီ,ဒုးအိၣ်ထီၣ်တၢ်ဆၢတဲာ်
လၢအဂ့ၤ,တၢ်သ့ပးကဲပုၤဂၤ,ဒီးတၢ်သ့ဟံးန့ၣ်မူၤဒါလၢပနီၢ်ကစၢ်အတၢ်အိၣ်မူတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤအပူၤအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

တုၤနလဲၤန့ၣ်ဆူၣ်ညါခဲၣ်တၢ်ဖျါကွီၣ်ခိၣ်ပူၤအခါနကထံၣ်ဘၣ်တၢ်ကပြုၢ်ကပြီၤဒီးတၢ်အိၣ်ဝးတရံးခဲလၢာ်မ့ၢ်တၢ်လၢအဟ့ၣ်
နၤတၢ်သ့ၣ်ဖဲသးညီၤဒီးတၢ်မ့ၢ်လၢအဒိၣ်အအါလၢပုၤကွီၣ်ခိၣ်ကိးဂၤဒဲးအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.နကထံၣ်ဘၣ်စ့ၢ်ကိးလၢကွီၣ်ခိၣ်တ
ဂၤဘၣ်တဂၤအိၣ်ဒီးတၢ်သ့ၣ်ဆူၣ်သးဂဲၤ,တၢ်သးစူၤလၢကမၤလၢပုၤအပုၤကွီၣ်ခိၣ်တဖၣ်အတၢ်လိာ်ဘၣ်န့ၣ်လီၤ.နက
ထံၣ်ဘၣ်စ့ၢ်ကိးလၢပုၤမၤတၢ်ဖိကိးဂၤဟ့ၣ်လီၤအသးမၤတၢ်လၢတၢ်သးတဖျါၣ်ယီလၢကမၤစၢၤနဖိအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

လံာ်အဝဲအံၤဘၣ်တၢ်ကတဲာ်ကတီၢ်အိၣ်ဒ်သိးကမၤစၢၤနၤလၢနကနၢ်ပၢၢ်ကွီၣ်ခိၣ်အတၢ်အိၣ်သးဂ့ၤဂ့ၤအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.န
တၢ်သံကွၢ်မ့ၢ်အိၣ်,တၢ်ဟ့ၣ်ကူၣ်ဟ့ၣ်ဖးမ့ၢ်အိၣ်ပဆၢလၢနကဆဲးကျိးဘၣ်သရၣ်တဂၤဂၤမ့ၢ်ပုၤပုၤ တၢ်ဆုၢ်တၢ်တ
ဂၤဂၤသ့ဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ.နတၢ်သးစဲဒီးတၢ်မၤသကိးန့ၣ်မ့ၢ်တၢ်အရူၤဒိၣ်ခိၣ်မးလၢကွီၣ်ခိၣ်အတၢ်လၢတၢ် ပုၤအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

ပုၤဒီးတၢ်စံးဘျးအါလၢ

ဖဲကံၣ်ဟဲး
ကွီၣ်ခိၣ်

တၢ်တဲဖျါထီၣ်ဟူၣ်ရီၣ်ကီၢ်ရၢၣ်လီၤကဝီၤကွီၣ်ခိၣ်အတၢ်တိာ်ကျဲၤ,တၢ်ထံၣ်စိ

တၢ်တဲဖျါထီၣ်တၢ်တိာ်ကျဲၤ

လၢကမၤလဲၤထီၣ်လဲၤထီၣ်ပုၤလၢအမၤလိတၢ်လၢအသးသမူၤစိၤသ့ၣ်တဖၣ်အတၢ်အိၣ်မူၤခိၣ်ဖျါတၢ်သိၣ်လိလၢအတုၤထီၣ်ထီၣ်
ဘးလၢအအိၣ်ဒီးတၢ်ပူၤတၢ်ဖျးဒီးတၢ်အံးက့ၤကွၢ်က့ၤခိၣ်ယၢၤတၢ်အိၣ်ဝးတရံးတဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်တဲဖျါထီၣ်တၢ်ထံၣ်စိ

တၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့အဂ့ၤကတၢ်လၢဖိသၣ်ကိးဂၤဒဲးအဂီၢ်-ကဲထီၣ်တၢ်အဒိၣ်ဂ့ၤတဲာ်ဘၣ်လၢပုၤဂၤကကွၢ်လိအိၤ.

တၢ်တဲဖျါထီၣ်တၢ်လၢပနၢ်သ့ၣ်တဖၣ်

တၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့အတၢ်ဒိၣ်ထီၣ်ထီၣ်ဆူညါအဂီၢ်,ဒီးသန့ထီၣ်အသးလၢတၢ်နၢ်လၢအလီၢ်တံၢ်လီၤဆဲးတဖၣ်လၢဘၣ်ယးဖိဖိသ့ၣ်,ကိၣ်,ဒီးပုၤတၢ်တဖၣ်အဖိခိၣ်ဒ်လဲၣ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်လၢပနၢ်မ့ၢ်ဝဲ.....

- ၁) ပုၤဖိသ့ၣ်ကိးဂၤဒဲးမၤလိန့ၣ်တၢ်သ့,ဒိၣ်ထီၣ်ထီၣ်သ့,မၤန့ၣ်မၤနၢၤတၢ်သ့ဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ.
- ၂) တၢ်မုၢ်လၢလၢအထီၣ်ဒုးအိၣ်ထီၣ်ပုၤမၤနၢၤတၢ်ဖိလၢအဒိၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.
- ၃) ပကိၣ်ကတၢ်ကတီၤန့ၣ်တၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်ဒီးတၢ်ဟ့ၣ်ဆူၣ်ထီၣ်သးလၢကတၢ်တၢ်ဒီးပုၤမၤလိတၢ်ဖိတၢ်ဂၤဘၣ်တၢ်ဒ်သိးအကမၤဒိၣ်ထီၣ်အဝဲသ့ၣ်အကံၢ်အစီန့ၣ်လီၤ.
- ၄) ပတၢ်ထူးတၢ်တီၤအဒိၣ်ကတၢ်မ့ၢ်ဝဲကမ့ၢ်န့ၣ်လီၤ.
- ၅) ပုၤတၢ်ဒီးတၢ်အိၣ်ဒီးအနီၢ်ကစၢ်အလုၢ်အပူၤဒီးအသူးအသ့ၣ်အလၢအကပီၤန့ၣ်လီၤ.
- ၆) တၢ်ဟံးန့ၣ်မူဒါလၢတၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့အဂီၢ်အဂံၢ်ခိၣ်ထံးန့ၣ်စးထီၣ်အသးလၢဟံၣ်လၢပီၤဒီးဘၣ်တၢ်ဟ့ၣ်ခိၣ်ဟ့ၣ်နီၤအီၤလၢပုၤမၤလိတၢ်ဖိ,ဟံၣ်ဖိပီၤဖိ,ကိၣ်,ဒီးပုၤတၢ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.
- ၇) ပကိၣ်အတၢ်ဖံးတၢ်မၤအကျါအကျဲအိၣ်ဒီးမူဒါလၢပုၤတၢ်တဖၣ်အတၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.
- ၈) တၢ်ဂုၢ်မၤန့ၣ်တၢ်သ့တၢ်ဘၣ်မ့ၢ်ဝဲဒၣ်ပကိၣ်အဂံၢ်ခိၣ်ထံးတၢ်ကွၢ်စီန့ၣ်လီၤ.
- ၉) ပကိၣ်အတၢ်တီၢ်ဟံၣ်မ့ၢ်ဝဲဒၣ်တၢ်ကမၤဒိၣ်ထီၣ်တၢ်သ့တၢ်ဘၣ်ဒီးတၢ်လုၢ်အိၣ်နီၢ်ခိၣ်သးသမူတၢ်သ့တၢ်ဘၣ်န့ၣ်လီၤ.
- ၁၀) တၢ်ဆီတလဲမ့ၢ်ဝဲတၢ်အရူဒိၣ်သပုၤကတၢ်လၢတၢ်ဒိၣ်ထီၣ်ထီၣ်အဂီၢ်ဒီးတၢ်လဲၤထီၣ်လဲၤထီၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.
- ၁၁) တၢ်ကမၤလၢထီၣ်ပုၤထီၣ်တၢ်ဘျါခိၣ်သ့ၣ်န့ၣ်မ့ၢ်ဂံၢ်ခိၣ်ထံးဝံၤဒီးထံဖိကီၢ်ဖိကအိၣ်ဒီးတၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့ဒီးတၢ်ဟံၣ်ဖိၣ်မၤသကိးန့ၣ်မ့ၢ်တၢ်လၢအရူဒိၣ်နီၢ်မးလၢပုၤတၢ်တဖၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.
- ၁၂) ကိၣ်အတၢ်ဖံးတၢ်မၤအကျါအကျဲလၢအအိၣ်ဒီးတၢ်သ့တၢ်ဘၣ်န့ၣ်မၤဒိၣ်ထီၣ်ဝဲဒၣ်ပုၤတၢ်တဖၣ်တၢ်သ့တၢ်ဘၣ်န့ၣ်လီၤ.
- ၁၃) တၢ်ရူလိာ်ဘၣ်ထွဲလိာ်သးတၢ်ဒီးတၢ်လၢတၢ်တီၢ်လီၤအပူၤဒီးတၢ်ဟံၣ်လုၢ်ဟံၣ်ပုၤပုၤထံဖိကီၢ်ဖိဒီးကလုၢ်န့ၣ်ကသ့အဂီၢ်တၢ်ကဘၣ်သိၣ်လိမၤယုၤအီၤန့ၣ်လီၤ.
- ၁၄) ပုၤဖိသ့ၣ်ကိးဂၤဒဲးကလဲၤထီၣ်လဲၤထီၣ်အဂီၢ်ကိၣ်ကမၤစၢၤဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်အသုအသၢ်တဖၣ်လၢအဟဲအိၣ်ဖျါထီၣ်ပဲပုၤကိၣ်ဖိဖျါထီၣ်ကိၣ်ဝံၤအလီၤခံ

ဒ်တၢ်အစၢလၢပတဲဖျါထီၣ်အီၤလၢအအိၣ်ဖျါလၢပတၢ်တိၣ်ကျဲၤအပူၤအသးန့ၣ်,ပုၤကိၣ်ဖိတဖၣ်ကဒုးန့ၣ်ဖျါထီၣ်တၢ်သ့ၣ်ညါန့ၣ်ပၢ်ဒီးတၢ်သ့တၢ်ဘၣ်တဖၣ်လၢ....

- တၢ်ဆိကမိၣ်အနီၣ်ဝံၣ်ခံလၢအဘၣ်ယးဒီးလံာ်ကိၣ်လၢကျိၣ်,တၢ်ဂံၢ်တၢ်ဒုး,လံာ်စဲအ့ၣ်,ဒီးလံာ်ပုၤဂ့ၢ်ဝီတဖၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.
- တၢ်သုဝဲစးဖိကဟၣ်အကလုာ်ကလုာ်လၢအကမၤဂ့ၢ်ထီၣ်ပဲကုၣ်န့ၣ်တၢ်ဖိတၢ်လံၤအပတီၢ်တဖၣ်လၢအမ့ၢ်တၢ်အိၣ်ဒီးတၢ်ကုၣ်ဘၣ်ကုၣ်သ့အလၢအပုၤ,ဒွဲလၢတၢ်ကုၣ်ဘၣ်ကုၣ်သ့,တၢ်ကိၣ်လိထံသး,နီၢ်ခိက့ၢ်ဂီၤ,ဒီးတၢ်အခိၣ်ထံးခိၣ်ဘိသ့ၣ်တဖၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.
- **တၢ်ဘျါရဲတၢ်ဂ့ၢ်ကိၣ်တဖၣ်လၢအဟဲယုာ်ဒီး...**
 - တၢ်တူၢ်လိာ်တၢ်,တၢ်ပၢဆၢရဲၣ်ကျဲၤတၢ်,တၢ်ကွဲးရဲက့ၤတၢ်,တၢ်တဲဖျါထီၣ်တၢ်အခိပညီ,ဒီးတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤလၢတၢ်ဒုးအိၣ်ထီၣ်အီၤတဖၣ်,
 - တၢ်မၤတၢ်ဆၢတဲာ်လၢအဘၣ်လိာ်ဖိဒုးသ့ၣ်တဖၣ်,
 - တၢ်ကွၢ်ထံဆိကမိၣ်အမ့ၢ်အတီၤလၢတၢ်ဟ့ၣ်ကုၣ်ဟ့ၣ်ဖးအပူၤတဖၣ်,ဒီး
 - တၢ်ဒုးအိၣ်ထီၣ်တၢ်အစၢလၢအဘၣ်ဂ့ၢ်ဘၣ်ဝီလၢတၢ်ကိၣ်တၢ်ခဲအပူၤတဖၣ်န့ၣ်လီၤ.
- **တၢ်ဆဲးကျိးတဖၣ်လၢအဟဲယုာ်ဒီး...**
 - တၢ်ဖး,တၢ်ကွဲး,တၢ်ဒိကန့ၣ်,တၢ်စံးကတိၤလၢအတုၤလီၤတီၤလီၤလၢတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤဒီးတၢ်ဒုးဆူၣ်ထီၣ်ဂံၢ်ဘါအကလုာ်ကလုာ်ခံခါလိာ်,
 - တၢ်ဖးဒီးတၢ်တဲဖျါထီၣ်စးဖိကဟၣ်တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤအခိပညီသ့ၣ်တဖၣ်,
 - တၢ်န့ၣ်ပၢ်ဒီးတၢ်မၤအါထီၣ်တၢ်ဆဲးကျိးလၢအတဟဲယုာ်ဒီးတၢ်ကတိၤတၢ်သ့တၢ်ဘၣ်,ဒီး
 - တၢ်သ့ၣ်ညါဟံးပနီၢ်လၢ,တၢ်လၢတၢ်ဂီၤန့ၣ်မ့ၢ်ပဲပုၤကညီအတၢ်ဆဲးကျိးလိာ်သးအက့ၢ်အဂီၢ်တခါန့ၣ်လီၤ.
- **တၢ်ကိၣ်လိထံသးလၢကမ့ၢ်အမဲရကၤထံဖိကိၣ်ဖိလၢအဂ့ၢ်လၢအဟဲယုာ်ဒီး...**
 - တၢ်သ့ၣ်ညါန့ၣ်ပၢ်ထံကိၣ်ပဒိၣ်အတၢ်ဖဲးတၢ်မၤလၢပုၤတဝၢအပူၤ,ကိၣ်စဲဒီးထံကိၣ်အပတီၢ်အပူၤအိၣ်ဒ်လဲၣ်,
 - တၢ်သ့ၣ်ညါန့ၣ်ပၢ်ပုၤတဝၢအတက့ၢ်လၢအလဲဒီးဟီၣ်ခိၣ်လုာ်ထုၤသန့တၢ်ဆဲးတၢ်လၢလီၤဆိလိာ်အသးလၢထံကိၣ်ပဒိၣ်ပၢဆၢမၤဝဲ,
 - တၢ်မၤလဲၤထီၣ်လဲၤထီတၢ်ဟံးန့ၣ်မူဒါလၢတၢ်အံးက့ၤက့ၤန့ၣ်ဆၢခိၣ်ယၢၤ,ဒီး
 - တၢ်မၤဒိၣ်ထီၣ်ထီၣ်တၢ်န့ၣ်ပၢ်မ့ၢ်ကျိၤဝဲၤကွၢ်သန့အတၢ်န့ၣ်ဘျးလၢအပုၤဒီးတၢ်သဘျ့လၢတၢ်ဖဲးတၢ်မၤအပူၤတဖၣ်န့ၣ်လီၤ.
- **ဟံးဖိၣ်မၤသကိးတၢ်,ဟံးန့ၣ်စၢမူဒါလၢတၢ်ဖဲးတၢ်မၤအပူၤလၢအဟဲယုာ်ဒီး...**
 - တၢ်အိၣ်မူပိာ်ထွဲတၢ်န့ၣ်ကျဲ,ကိၣ်လိမၤထွဲတၢ်ဆၢကတီၢ်,ဒီးတၢ်ဒုးန့ၣ်ဖျါထီၣ်သးလၢအဲၣ်ဒီးစးထီၣ်မၤတၢ်လၢအနီၢ်ကစၢ်,
 - တၢ်မၤဒိၣ်ထီၣ်တၢ်ဟံးန့ၣ်မူဒါလၢတၢ်မၤသကိးတၢ်လၢတၢ်မၤအပူၤဒ်အလီၤအိၣ်အသိး (အဒိ..ကဂ့ၢ်ဖိ,ခိန့ၣ်,ပုၤမၤညီက့ၤတၢ်,ပုၤဟ့ၣ်ကုၣ်တၢ်,ပုၤမၤတၢ်ဖိလၢအတဒိးသန့ထီၣ်အသးလၢပုၤနီတဂၤ),ဒီး
 - တၢ်ဒုးန့ၣ်ဖျါထီၣ်တၢ်ဂံၢ်တၢ်ဘါဒ်အကြးဝဲဘၣ်ဝဲဒ်သိးတၢ်လဲၤထီၣ်လဲၤထီတၢ်မၤန့ၣ်မၤန့ၣ်ကအိၣ်လၢတၢ်ဖဲးတၢ်မၤအပူၤတဖၣ်န့ၣ်လီၤ.
- **တၢ်အံၤက့ၤက့ၤနီၢ်ခိ,တၢ်ရူလိာ်မုာ်လိာ်,တၢ်ဟံးသ့ၣ်ဟံးသးလၢအဂ့ၢ်လၢအဟဲယုာ်ဒီး...**
 - တၢ်န့ၣ်ပၢ်တၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့မ့ၢ်တၢ်လၢအရူဒိၣ်ဒီးတၢ်သ့တၢ်ဘၣ်လၢအအိၣ်ဒီးတၢ်ပူၤတၢ်ဖျးလၢနီၢ်ကစၢ်ဒီးပုၤဂၤအဂီၢ်,
 - တၢ်ယုမၤန့ၣ်တၢ်သ့တၢ်ဘၣ်လၢအလီၤအိၣ်တဖၣ်လၢတၢ်မၤမုာ်သ့ၣ်မံသးမုာ်သး,တၢ်အိၣ်ကသ့ၣ်အိၣ်ကသိတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤအဂီၢ်,ဒီး
 - တၢ်ကွၢ်နီၣ်မၤနီၢ်တၢ်ဟံးဖိၣ်မၤသကိးတၢ်အလုာ်အပူၤလၢတၢ်ဟံးဖိၣ်မၤသကိးတၢ်ဒီးတၢ်ပြၢလိာ်သးအတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤခံခါလိာ်အပူၤတဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

ဟဲ မုၢ်မုၢ်ဆူ ဘူ ညှိ ခဲ နီၣ် ကို တက့ၢ်.

ဘူ ခဲ နီၣ် ကို အိၣ် သူၣ် လီၤ အသး ဝဲ (555 Mellette SW) . တၢ် အိၣ် တၢ် ဆိး လီၤ မ့ၢ် ဝဲ (PO Box 949) . ပလိၣ် တဲၤ စီၣ် ဂံၢ် မ့ၢ် ဝဲ ၃၅၃-၇၈၇၅ န့ၣ် လီၤ .

ဘူ ခဲ နီၣ် ကို ဘၣ် တၢ် သူၣ် ထီၣ် အီၤ ဝဲ ၁၉၆၁, ဒီး ဟဲ လဲး ဘူ ခဲ နီၣ် ဝဲ ဘၣ် တၢ် ငုး ဝဲ ဘူး ယုၣ် အီၤ ဝဲ ၁၉၇၈, ဒီး တၢ် သူၣ် ထီၣ် အီၤ အဂၤ တဖျါၤ လၢ အဘၣ် တၢ် တုဲ ဝဲ ဘူး ယုၣ် အီၤ ဘၣ် တၢ် သူၣ် ထီၣ် အီၤ ဝဲ ၁၉၉၇ န့ၣ် လီၤ . ဘူ ခဲ နီၣ် ကို အိၣ် ဒီး တီၤ ဒၤ ဒီး တဆံၤ ဖျါၣ်, ဟဲ လဲး ဘူ ခဲ နီၣ် ဝဲ, တၢ် လီၤ ကွဲၤ အလီၤ ဖး လဲၣ်, ဖၣ် ကပူၤ, ဒီး တၢ် မၤ လီၤ ဆံး ဆံး ဖိ တဘျူး တီၤ န့ၣ် လီၤ . ပအိၣ် ဒီး ခိၣ် ဘူ ထၢၢ် အဒၤ ဒီး လၢ အဟံၣ် ယုၣ် ဒီး ခိၣ် ဘူ ထၢၢ် တဆံၤ ယံၤ ဖျါၣ် ဒီး လၢ တၢ် မၤ လီၤ တီၤ ဒၤ ကိး ဖျါၣ် ဒီး အပူၤ န့ၣ် ခိၣ် ဘူ ထၢၢ် အိၣ် ခံၣ် ဖျါၣ် တၢ် လွဲၢ် ဖျါၣ် န့ၣ် လီၤ .

မိၢ် ပါ တဖၣ် တၢ် ကွဲၤ မုၢ် ဒီး ဟ့ၣ် ဂံၢ် ဟ့ၣ် ဘါ တၢ် အီၤ လၢ ကဟဲ ဟး ဆူ ကို ခဲ အံၤ ခဲ အံၤ န့ၣ် လီၤ . ပှၤ ဟဲ ဟး ဆူ ပ ကို ကိး ဂၤ (ဟံၣ် ယုၣ် ဒီး မိၢ် ပါ) ဘၣ် တၢ် ယုၣ် ကညး အီၤ လၢ ကဟဲ န့ၣ် ဆိ ဆူ ကို ဝဲ ဒၤ ဒၤ ပူၤ ဝဲ အဟဲ ဟး ဆူ ကို အခါ န့ၣ် လီၤ . နမ့ၢ် အဲၣ် ဒီး အိၣ် သကိး မုၢ် ထူၣ် တၢ် အိၣ် ဒီး နဖိ လၢ ကို န့ၣ်, ဝံသး စူၤ ကိး လိၣ် တဲၤ စီၣ် ဂံၢ် ၃၅၃-၇၈၇၅ တချူး စီၤ ဉး ၀၀ နီၣ် တက့ၢ် နီၣ် .

ပတူၢ် ဘၣ် လၢ မ့ၢ် တၢ် အရဲ ဒိၣ် သပျါ ကတၢ် လၢ ကို ဒီး ဟံၣ် ယီၤ ကမၤ သကိး တၢ် လၢ ကမၤ လီၤ တံၢ် ဒ် သိး နဖိ ကဒီး န့ၣ် တၢ် ကူၣ် ဘၣ် ကူၣ် သု လၢ အဂ့ၢ် ဒ် အလီၤ အိၣ် ဝဲ အသိး န့ၣ် လီၤ . လၢ တၢ် ကမၤ လဲၣ် ထီၣ် လဲၣ် ထီၣ် တၢ် ထံၣ် ဝဲ န့ၣ် အဂီၢ်, ကိး နံၣ် ဒီး ပအိၣ် ဒီး ကို ဖိ တဖၣ်, မိၢ် ပါ တဖၣ်, ပှၤ မၤ တၢ် ဖိ ကရၢ တဖၣ် ကွဲး လီၤ အမံၤ လၢ ကို တၢ် မၤ သကိး တၢ် အပူၤ ဒ် လာ် အံၤ အသိး န့ၣ် လီၤ .

ဒ် ပှၤ ကို ဖိ တဂၤ အသိး, ယက,

- န့ၣ် လၢ ယမၤ လီၤ တၢ် သုး ဒီး ယကမၤ လီၤ တၢ် န့ၣ် လီၤ .
- မၤ လၢ အဂ့ၢ် ကတၢ် ထီၣ် ဘိ လၢ ယတၢ် ဖံး တၢ် မၤ အပူၤ ဒီး လၢ ယလုၢ် သကဲၣ် ပဝံး အပူၤ န့ၣ် လီၤ .
- ငုး နံၣ် ဖျါ ထီၣ် တၢ် ပး ကဲ ယနီၣ် ကစၢ်, ယကို, ဒီး ပှၤ ဂုၣ် ပှၤ ဂၤ န့ၣ် လီၤ .
- ဟဲ ဆူ ကို အိၣ် ယုၣ် ဒီး တၢ် ကတဲၣ် ကတီၤ ယဟံၣ် တၢ် မၤ ဒီး ယတၢ် မလိၣ် ပိး လိၣ် တဖၣ် န့ၣ် လီၤ .

ဒ် မိၢ် ပါ, ပှၤ ကို ထွဲ တၢ် အသိး, ယက,

- ကွဲၤ ထွဲ ယဖိ ဒ် သိး အကလဲၤ ထီၣ် ကို ဘၣ် ဆါ ဘၣ် ကတီၢ် န့ၣ် လီၤ .
- ကတဲၣ် ကတီၤ ဟံၣ် ယီၤ ခိၣ် ယၤ လၢ ကဟ့ၣ် ဂံၢ် ဟ့ၣ် ဘါ ယဖိ လၢ ကဖး လံာ် ဒီး မၤ လီၤ တၢ် အဂီၢ် န့ၣ် လီၤ .
- ဆဲး ကျိး ဒီး ယဖိ အသရၣ် ထီၣ် ဘိ န့ၣ် လီၤ .
- ယုၣ် ကျဲ လၢ မိၢ် ပါ ကမၤ သကိး ဘၣ် တၢ် လၢ ကို တၢ် ရဲၣ် တၢ် ကျဲၤ အပူၤ န့ၣ် လီၤ .
- ငုး နံၣ် ဖျါ ထီၣ် တၢ် ပး ကဲ ဒီး တၢ် မၤ စၢၤ လၢ ယဖိ, သရၣ်, သရၣ် မုၢ် ဒီး ကို အဂီၢ် န့ၣ် လီၤ .

ဒ် သရၣ် တဂၤ အသိး, ယက,

- န့ၣ် လၢ ပှၤ ကို ဖိ ကိး ဂၤ မၤ လီၤ တၢ် သုး ဒ် န့ၣ် လီၤ .
- ငုး နံၣ် ဖျါ ထီၣ် တၢ် ပး ကဲ ဆူ ပှၤ ကို ဖိ ကိး ဂၤ ဒီး ဒီး အဟံၣ် ယီၤ ဖိ န့ၣ် လီၤ .
- ကတဲၣ် ကတီၤ ခိၣ် ယၤ တၢ် အိၣ် ဝဲ တရံး လၢ ကမၤ စၢၤ တၢ် သိၣ် လိၣ် အဂီၢ် န့ၣ် လီၤ .
- ယုၣ် ကျဲ လၢ မိၢ် ပါ ကမၤ သကိး ဘၣ် တၢ် လၢ ကို တၢ် ရဲၣ် တၢ် ကျဲၤ အပူၤ န့ၣ် လီၤ .
- ငုး နံၣ် ဖျါ ထီၣ် လုၢ် လၢ အဂ့ၢ် ဒီး တၢ် ပၣ် သူၣ် ပၣ် သး လၢ အဘၣ် န့ၣ် လီၤ .

ဒ် ကို ခိၣ် တဂၤ အသိး, ယက,

- ကတဲၣ် ကတီၤ ခိၣ် ယၤ တၢ် အိၣ် ဝဲ တရံး တဖၣ် ဒ် သိး ကကဲ ထီၣ် တၢ် ဆဲး ကျိး အဂ့ၢ် လၢ ပှၤ မၤ လီၤ တၢ် ဖိ, မိၢ် ပါ, ဒီး ကို သရၣ် တဖၣ် အဘၣ် စၢၤ အဂီၢ် န့ၣ် လီၤ .

ဘျုးၵျီၵျီပုၤမၤတၢ်ဖိတဖၣ်

ဝဲကံၣ် ဟံး ကျီၵျီၵျီ

စံးၣ် ဝုၣ်ယၢၣ်စံး နံၣ်ရွံၣ်

သးထံၣ် ကူစံးစံး တီၤဖိသၣ်

လံး ကွဲးကစၢၣ် တီၤဖိသၣ်

ဆဲးမံၣ် ရှိးလဲၣ်ဗဲဒၢၣ် တီၤဖိသၣ်

တြိး ခနး တီၤဖိသၣ်

ဆလဲၣ် ကျီဝါ တီၤဖိသၣ်

ဟံၣ်လဲၣ် မၤခြံး တီၤဖိသၣ်

ဆုၣ်ၣ် ဆါလၢးစံး တီၤဖိသၣ်

ခါရီၣ် ဝဲးစဘၢ် တီၤဖိသၣ်

ကျီၵျီၵျီ ကျီၵျီ တီၤဖိသၣ်

ရီၣ်ဘၣ် ဆဲးကဲး တီၤဖိသၣ်

ဘရဲၣ် ခနးဖလှၣ် ဆဲးဆဲးစံးလဲၣ်သရၣ်

ကျုၤလါ ခဲးစဖၣ်စၢၣ် တၢ်ကျဲးဘၣ်ကျဲးသုၣ်လီၤဆီ

ကျီၵျီၵျီ ဝဲးကဲးထဲ ဖံၣ်ဆဲးသရၣ်

ဘး နံၣ်ကိလး တၢ်သုၣ်ဝံၣ်သးဆၢသရၣ်

လုၣ်စံၣ် ဟံးထုကၢ် ပုၤဟ့ၣ်ကျဲးတၢ်

လုၣ် ဟံးကိစံး ပုၤဂ့ၢ်ဝဲးဆုၣ်ပုၤမၤတၢ်ဖိ

ဒဲး ဝဲးခါထံၣ် ဖံၣ်ဆဲးသရၣ်

လဲၣ် ဝဲးခါထံၣ် တၢ်သိၣ်လိၣ်နံၣ်လိၣ်သရၣ်

မရဲၣ်စံၣ် မြဲကၢ်ဘၢး တီၤဘျီကျီပုၤလီၤဘၣ်တၢ်မၤစၢၤလီၤဆီ

လဲၣ်စံၣ် စံးတြိးဘျီ ပုၤဘျီရဲၣ်မုၢ်ကျီၵျီပုၤလီၤကျဲးတၢ်ဂီၢ်

လီၤရဲး လုၣ်ဘၣ် ပုၤသိၣ်လိၣ်သုၣ်လီၤလၢဆကတီၢ်တၢ်ထုးသုၣ်တဖၣ်

ဝဲကံၣ် မးဝဲကံၣ် ပုၤမၤစၢၤသရၣ်လၢဆသိၣ်လိၣ်သုၣ်လီၤလၢဆကတီၢ်တၢ်ထုးသုၣ်တဖၣ်

လဲၣ်စံၣ် ညါစၢၤ ပုၤမၤစၢၤသရၣ်လၢဆသိၣ်လိၣ်သုၣ်လီၤလၢဆကတီၢ်တၢ်ထုးသုၣ်တဖၣ်

စတဲးဖနံၣ် ရဲဒၢၣ် ပုၤဘျီရဲၣ်နီၣ်စီတၢ်ဂီၢ်တၢ်ခဲ

ဖု ဟီဟး တၢ်ကျဲးဘၣ်ကျဲးသုၣ်လီၤဆီသရၣ်

ဝဲလဲၣ် ဝဲးဖါလဲ တၢ်ဂီၢ်ခိၣ်တီၤတၢ်ဆုၣ်ပုၤမၤစၢၤတၢ်

မးစံၣ်ယၢ် ဘရီ ပုၤမၤစၢၤဆဲးဆဲးစံးလဲၣ်သရၣ်

လဲၣ်စံၣ် ရှံနံၣ်ဒၢၣ် ပုၤမၤစၢၤဆဲးဆဲးစံးလဲၣ်သရၣ်

ရှံနံၣ် ရှံနံၣ်ဒၢၣ် ပုၤမၤစၢၤဆဲးဆဲးစံးလဲၣ်သရၣ်

ဆဲးနံၣ် ဘဲဝံၣ်ဟံၣ် ပုၤမၤစၢၤဆဲးဆဲးစံးလဲၣ်သရၣ်

ဝဲကံၣ် မိးဒဲးရဲးစံးကံၣ် ပုၤကျဲးထဲလဲၣ်ရဲးဒဲး

နဲစံၣ် ရှိးလဲၣ်ထဲ ပုၤကျဲးထဲတၢ်ဆီတၢ်ဆီအစု

လုၣ်စံး ဒီရဲးစံး ပုၤဆုၣ်ထီၣ်ဆုၣ်လီၤကျီၵျီတၢ်ဆီ

တြိးစံၣ် ရဲနာၣ် ပုၤမၤစၢၤပုၤကျဲးထဲတၢ်ဆီ

ရီၣ်နဲး ခါးရဲ ပုၤမၤစၢၤဆီတၢ်

ကွဲးစၢၤခၢၣ် ဘဲဒါဝဲး ကသံၣ်သရၣ်မုၢ်ဖိ

မရဲၣ်လဲၣ် ခွဲးစံး တတီၤသရၣ်

ဝဲရဲၣ် စပါယၢ် တတီၤသရၣ်

ဆဲးဘၣ် ကျီစၢၣ် တတီၤသရၣ်

စံးတြိးနဲး ခါးရဲ တတီၤသရၣ်

ရှံၣ် ဝဲဘၢၣ် တတီၤသရၣ်

မိကံၣ် ဘးသဲလဲၣ် တတီၤသရၣ်

ခြံးစံး ခိခိၣ် တတီၤသရၣ်

ဝဲကံၣ် စံး တတီၤသရၣ်

တြိးစံၣ် နဲလဲၣ်စၢၣ် တတီၤသရၣ်

ထီရဲၣ် ဝါယၢ် တတီၤသရၣ်

ဆဲး ဘဲဒဲး ပုၤမၤစၢၤသရၣ်

တြိးစံး ဝါယၢ် ပုၤမၤစၢၤသရၣ်

ဒဲးဘၢ် ဟဲနု ပုၤမၤစၢၤသရၣ်

ရီဘၢး ခါးရဲ ပုၤမၤစၢၤသရၣ်

ခဲၣ်စံး ခု ပုၤမၤစၢၤသရၣ်

တြိးရှံၣ် ကျီ ပုၤမၤစၢၤသရၣ်

လုးစံး ခဲးစံးထုလီၣ် ဆဲးဆဲးစံးလဲၣ်သရၣ်မုၢ်

လုၣ်စံၣ် မြဲဘၢၣ်ကၢ် ဆဲးဆဲးစံးလဲၣ်သရၣ်မုၢ်

ခွဲၣ်ရဲၣ် မါခါးစံး ပုၤမၤစၢၤဆဲးဆဲးစံးလဲၣ်သရၣ်မုၢ်

ဒီ ဒီးဟံၣ်ထံၣ် ပုၤမၤစၢၤဆဲးဆဲးစံးလဲၣ်သရၣ်မုၢ်

ဆဲးမံၣ် ဟံးဖၣ် ပုၤမၤစၢၤတီၤဘျီကျီသရၣ်

ဝဲသလဲၣ် ဝုၣ်ယၢၣ်စံး သးဂ့ၢ်ဂီၢ်ကသံၣ်သရၣ်မုၢ်

မလဲၣ်စံး မြဲကဲး သးဂ့ၢ်ဂီၢ်ကသံၣ်သရၣ်မုၢ်

နဲး ဟဲးခဲၣ် ပုၤနီၣ်တဆၢသရၣ်မုၢ်

တၢ်မၤစၢၤန့ၣ်ဖိ

- ဖိသၣ်တဖၣ်မ့ၢ်ပှၤမၤလိတၢ်ဖိလၢအသးဆူၣ်ဒီးတၢ်အိၣ်ဝဲအါမးလၢကမၤဝံၤဝဲလၢဟံၣ်ဒ်သိးကမၤဆူၣ်ထီၣ်အတၢ်ဒိၣ်ထီၣ်ထီၣ်ဒီးအတၢ်သ့တၢ်ဘၣ်န့ၣ်လီၤ.တၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤတဘျုးမံၤလၢတၢ်ကမၤအီၤန့ၣ်အလီၢ်အိၣ်လၢတၢ်ကြၢးမၤသကိးအီၤဒီးဟံၣ်ဖိယိဖိန့ၣ်လီၤ.
- မိၢ်ပၢလၢအဖးလံာ်ဆူၣ်န့ၣ်အဖိစ့ၢ်ကိးဖးလံာ်ဆူၣ်န့ၣ်လီၤ.တၢ်ဖးန့ၣ်ဖိသၣ်အလံာ်သိၣ်ဒိၣ်ဒိၣ်န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ကိးလိသးလၢအဂ့ၤတခါလီၤ.မ့ၢ်လၢတၢ်န့ၣ်ဒုးအိၣ်ထီၣ်ဖိသၣ်အတၢ်သးစံးသိးကဖးလံာ်အါအါအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.
- ဖဲန့ၣ်ဖိဖဲက့ၤစိၣ်လံာ်ဆူၣ်ဟံၣ်လၢအမၤလိဖးဝဲအဂီၢ်န့ၣ်ဒိကနၢ်အီၤဂ့ၤဒီးဟံၣ်ဖိထီၣ်နတၢ်နတၢ်သ့ဆူၣ်သးဂဲၤဒီးနတၢ်သ့ဆူၣ်အိၣ်သးအိၣ်အီၤန့ၣ်တက့ၢ်.
- မၤဂ့ၤထီၣ်န့ၣ်အကံၢ်အစိၣ်ဖိလဲၤဖးစၢၤအီၤလံာ်လၢလံာ်ရိၤဒီးန့ၣ်တက့ၢ်.
- ဟ့ၣ်ဂံၢ်ဟ့ၣ်ဘါန့ၣ်ဖိသိးကဟံးန့ၣ်တၢ်ဆၢကတီၢ်လၢကကတီၢ်တၢ်ဒီးဟံၣ်ဖိယိဖိဒီးစံးဆၢအတၢ်သံက့ၢ်ဘၣ်ယးတၢ်ကဲထီၣ်အသးတဖၣ်ဒီးအီၤတက့ၢ်.
- ဟံၣ်ဖိထီၣ်နတၢ်သ့ဆူၣ်အိၣ်သးအိၣ်ဘၣ်န့ၣ်ဖိဖဲအဝဲတဲဘၣ်န့ၣ်လၢအတၢ်လဲၤခိဖျိဒီးတၢ်လၢအကဲထီၣ်အသးဒီးအီၤတဖၣ်အခါတက့ၢ်.
- ဒုးန့ၣ်န့ၣ်ဖိသိးကသ့ကွဲးလံာ်လၢတၢ်ပညိၣ်အါမံၤန့ၣ်တက့ၢ်.လၢခံဖဲန့ၣ်သ့ၣ်ညါလၢကကွဲးလံာ်လဲၣ်အခါန့ၣ်.ဟ့ၣ်အီၤတၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်လၢကကွဲးနီၢ်ကွဲးယါတၢ်,ကွဲးလံာ်ဆီရဲးတဖၣ်ဒီးကွဲးလီၤတၢ်အမံၤအသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်တက့ၢ်.
- မၤစၢၤန့ၣ်ဖိသိးအကသ့ၣ်ညါတနံၤဒီးတနံၤတၢ်အိၣ်မူတၢ်ဂံၢ်တၢ်ဒုးလၢနသ့အီၤတဖၣ်တက့ၢ်.
- မၤဂ့ၤထီၣ်ပသိထီၣ်န့ၣ်အတၢ်အိၣ်မူခိဖျိဟံၣ်ဖိယိဖိတၢ်ဟးကသ့ၣ်ကသိဒီးတၢ်ဟးကွၢ်ကီတၢ်,ဟ့ၣ်ဂံၢ်ဟ့ၣ်ဘါအီၤဒ်သိးကအိၣ်ဒီးသးလၢအသ့မၤလိန့ၣ်တၢ်လၢအသိခိဖျိဟံၣ်ခိၣ်ဒီးတၢ်လၢအအိၣ်ဝးတရံးအီၤသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်တက့ၢ်.
- မၤစၢၤန့ၣ်ဖိသိးအကမံဘၣ်လၢလၢပဲၤပဲၤ,အိၣ်တၢ်အိၣ်ဘၣ်လီၢ်ဘၣ်စး,ဒီးဟူးဂဲၤန့ၣ်လၢလၢလီၢ်လီၢ်တက့ၢ်.
- သိၣ်လိန့ၣ်ဖိသိးကအိၣ်ဒီးလုလၢလၢအကအိၣ်တၢ်ကဆဲးကဆီၣ်အကြၢးဝဲဘၣ်ဝဲ,ဒီးကဟံးန့ၣ်မူဒါလၢအနီၢ်ကစၢ်တၢ်ကွၢ်ထွဲလီၤသး,ဒီးတၢ်ကဆဲးကဆီၣ်တကပၤစ့ၢ်ကိးန့ၣ်တက့ၢ်.
- သိၣ်လိန့ၣ်ဖိသိးကဒိကန့ၣ်ပၤကီၢ်တဖၣ်,ဒီးမ့ၢ်အူတၢ်ပနီၣ်တဖၣ်ဒီးဟ့ၣ်ပလီၢ်အီၤဒ်သိးအသ့တတဲတၢ်မ့တမ့ၢ်ဒီးယုၢ်သိလုၣ်ဒီးပှၤလၢအလီၤဆီတဖၣ်နီတဘျီတဂ့ၤန့ၣ်တက့ၢ်.
- သဆၣ်ထီၣ်န့ၣ်အခံးသိးကလိၣ်ကွဲးဒီးဖိသၣ်လၢအသးန့ၣ်ဘၣ်ယုၢ်ဒီးအီၤတဖၣ်ဒီးဟံၣ်ဖိမၤသကိးတၢ်လၢတၢ်ဂဲၤလီၢ်ကွဲးတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤအပူၤတဖၣ်န့ၣ်တက့ၢ်.
- ဂ့ၢ်ကျဲးစးကတဲၣ်ကတီၢ်လံာ်ကဘျုး,တၢ်ခဲၣ်လွဲၢ်,ထးရံး,ကသံၣ်ထံကျဲးတၢ်တၢ်ဒီးတၢ်ပိးတၢ်လီၤအဂၤတဖၣ်လၢန့ၣ်အဂီၢ်လၢအကသ့ဝဲဒ်သိးကတ့တၢ်ဂီၤတဖၣ်လၢဟံၣ်ကသ့အဂီၢ်န့ၣ်တက့ၢ်.ဟံၣ်ဖိထီၣ်နတၢ်သ့ဆူၣ်အိၣ်သးအိၣ်လၢန့ၣ်အဖိခိၣ်ဖဲအဝဲမၤတၢ်တမံၤဂ့ၤတမံၤဂ့ၤဒီးစံးထီၣ်ပတြၢၤအီၤလၢအတၢ်မၤတမံၤလၢလံာ်အဖိခိၣ်န့ၣ်တက့ၢ်.

**အဆာဒိဉ် ၅၀၄, ပုၤအမဲရကၢဖိလၢအဟူးဂဲၤမၤတၢ်တသ့ဂ့ၤဂ့ၤတဖၣ်တၢ်ဖံးတၢ်မၤ
မိၢ်ပၤ, ပုၤကိၣ်ဖိအတၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်လၢတၢ်ကွၢ်နီၣ်ကွၢ်ယၢ်, တၢ်သမံသမိးတၢ်,
ဒီးတၢ်ဟံလီၤတၢ်ဖံးလိမၤဒီးအလီၢ်အပူၤတဖၣ်**

တၢ်ဂ့ၢ်လၢလၢတဖၣ်အံၤမ့ၢ်ဝဲတၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်တဖၣ်လၢတၢ်တဲဖျါထီၣ်အီၤဒ်အအိၣ်ဖျါလၢအဆာဒိဉ် ၅၀၄အပူၤလၢပုၤကိၣ်ဖိလၢအ
ဟူးဂဲၤမၤတၢ်တသ့ဂ့ၤဂ့ၤတဖၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်သိၣ်တၢ်သီအိၣ်ဝဲဒၣ်လၢကမၤစၢၤန့ၣ်ဖဲန့ၣ်ယီၢ်တၢ်ဘၣ်ဃးတၢ်ဆၢတဲာ်
လၢတၢ်မၤအီၤဘၣ်ထွဲဒီးနဖိတဖၣ် ဒီးနကသ့ၣ်ညါနတၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်ဘၣ်ဃးဒီး တၢ်လၢနမ့တသးလီၤပလိာ်ယုာ်ဒီးတၢ်ဆၢတဲာ်လၢ
တၢ်မၤအီၤတဖၣ်အံၤန့ၣ်လီၤ.

နအိၣ်ဒီးတၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်လၢနက..

- ၁. မၤနဖိမၤသကိးဘၣ်တၢ်ဒီးဒီးန့ၣ်ဘၣ်ကမုၢ်တၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့အတၢ်န့ၣ်ဘျုးလၢကိၣ်လၢအပူၤဖျဲးဒီးတၢ်ဒုၣ်ခွဲးစံးအာခိဖျိ
အဝဲမ့ၢ်ပုၤလၢဟူးဂဲၤမၤတၢ်တသ့ဂ့ၤဂ့ၤတဖၣ်အသိန့ၣ်လီၤ.
- ၂. မၤကီၢ်ရၢၣ်လီၢ်ကဝီၤကိၣ်ဟ့ၣ်ကူၣ်ဟ့ၣ်ဖးန့ၣ်ဘၣ်ထွဲဒီးနတၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်ဒ်အအိၣ်ဖျါလၢကီၢ်စၢၤဖိၣ်တၢ်သိၣ်တၢ်သီအပူၤတဖၣ်န့ၣ်
လီၤ.
- ၃. ဒီးန့ၣ်လံာ်ဘိးဘၣ်သ့ၣ်ညါလၢအအိၣ်ဒီးတၢ်ယုးယိၣ်ပးကဲလၢတၢ်ကွၢ်နီၣ်ကွၢ်ယၢ်နဖိ, တၢ်သမံသမိးနဖိ, တၢ်ဟံလီၤန့ၣ်နဖိအ
တၢ်ဖံးလိမၤဒီးအပတီၢ်အဂီၢ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.
- ၄. မၤနဖိဒီးန့ၣ်ကမုၢ်တၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့လၢအကြားဝဲဘၣ်ဝဲလၢတၢ်သဘျုးအပူၤန့ၣ်လီၤ. တၢ်အံၤဟံယုာ်ဒီးတၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်လၢအ
ကမၤလိသကိးယုာ်တၢ်ဒီးပုၤကိၣ်ဖိလၢအတမ့ၢ်ပုၤက့ပုၤကွၢ်တဖၣ်ဒ်အကြားဝဲဘၣ်ဝဲအသိးန့ၣ်လီၤ. ပာ်ယုာ်စ့ၢ်ကိးဒီးတၢ်ခွဲးတၢ်
ယၢ်လၢနကမၤကီၢ်ရၢၣ်လီၢ်ကဝီၤကိၣ်ဟံလီၤန့ၣ်နဖိအတၢ်ဖံးလိမၤဒီးအလီၢ်လၢအကဟ့ၣ်နဖိတၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်ဒ်သိးသိးလၢအက
ဟံဖိၣ်မၤသကိးတၢ်လၢကိၣ်ဒီးကိၣ်အတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤတမံၤလၢလၢအပူၤန့ၣ်လီၤ.
- ၅. မၤနဖိမၤန့ၣ်တၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့လၢကိၣ်ပူၤဒီးဒီးန့ၣ်တၢ်တိစၢၤမၤစၢၤတခါဂ့ၤတခါဂ့ၤလၢအလီၤပလိာ်လိာ်အသးဒီးတၢ်ရဲၣ်တၢ်
ကျဲၤတဖၣ်လၢအဘၣ်တၢ်ကတဲာ်ကတီၤန့ၣ်အီၤလၢပုၤလၢအတကဲပုၤက့ပုၤကွၢ်တဖၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.
- ၆. အိၣ်ဒီးတၢ်သမံသမိးတၢ်, ဘၣ်ဃးတၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့ဒီးတၢ်ဟံလီၤန့ၣ်တၢ်ဖံးလိာ်မၤဒီးအလီၢ်အတၢ်ဆၢတဲာ်လၢတၢ်မၤအီၤလၢ
အဒီးသန့ၤထီၣ်အသးလၢတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤအကလုာ်ကလုာ်အဖိခိၣ်ဒီးခိဖျိပုၤလၢအသ့ၣ်ညါပုၤကိၣ်ဖိ, တၢ်သမံသမိးတၢ်အဂ့ၢ်အ
ကျိၤဒီးတၢ်ဟံလီၤန့ၣ်တၢ်ဖံးလိမၤဒီးအလီၢ်သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.
- ၇. မၤနဖိဒီးန့ၣ်တၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့လီၤဆိဒီးတၢ်တိစၢၤမၤစၢၤလၢအဘၣ်ထွဲလိာ်အသးသ့ၣ်တဖၣ်ဖဲတၢ်မ့ၢ်ထံၣ်န့ၣ်ဝဲဒၣ်လၢအလီၢ်
အိၣ်လၢအကဘၣ်ဒီးန့ၣ်နီၢ်တဂၤက့ကွၢ်တၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့တၢ်ဖံးတၢ်မၤမ့တမ့ၢ်တၢ်မၤဂ့ၤထီၣ်က့ၤတၢ်အတၢ်ဖံးတၢ်မၤဒ်အအိၣ်
ဖျါလၢ ၅၀၁ အပူၤအသိးအခါန့ၣ်တက့ၢ်.
- ၈. ဒီးန့ၣ်သိလုာ်တၢ်လဲၤတၢ်က့ၤလၢနဖိကလဲၤဆူကိၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤဟဲက့ၤဆူဟံၣ်လၢကိၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤလၢတလီၢ်နဟ့ၣ်အပူၤဒိဉ်ဒိဉ်ကလဲာ်လၢအ
ကဲထီၣ်တၢ်ကီတၢ်ခဲလၢနဂီၢ်ဖဲနဖိမ့ၢ်ဘၣ်တၢ်ဟံန့ၣ်အီၤဆူတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤဝဲအံၤအပူၤလၢကီၢ်ရၢၣ်လီၢ်ကဝီၤကိၣ်အခါန့ၣ်လီၤ.

- ၉. ကမာနမိဒီးန့ၣ်တၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်ဒ်သိးသိးလၢကဟ်ဖှိၣ်မၤသကိးဘၣ်တၢ်လၢတၢ်ဂဲၤလိၢ်ခိၣ်ဂဲၤလိၢ်ကွဲးအပူၤဒီးတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤလၢတၢ်ဒၤဒီးချၢတဖၣ်လၢအဘၣ်တၢ်ကတဲၣ်ကတီၤန့ၣ်အိၤလၢကီၢ်ရၢၣ်လိၢ်ကဝီၤကွဲးသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.
- ၁၀. သမံသမိးက့ၤတၢ်ကွဲးနီၣ်ခဲလၢၣ်လၢအဘၣ်ထွဲးလိၢ်အသးဒီးတၢ်ဆၢတဲၣ်လၢအဘၣ်ထွဲးဒီးနမိအဂ့ၢ်အကျိၤအတၢ်အိၣ်သး,တၢ်သမံသမိးက့ၤတၢ်,တၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့အတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤဒီးတၢ်ဟ်လီၤန့ၣ်တၢ်ဖံးလိမၤဒီးအလီၢ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.
- ၁၁. မ့တမ့ၢ်ဘၣ်လၢတၢ်တြီၤယၢ်ဝဲလၢၣ်လၢဆုဆုလၢနကဒီးန့ၣ်နမိအတၢ်ကွဲးနီၣ်ကွဲးယၢ်သ့ၣ်တဖၣ်ဘၣ်န့ၣ်,နမၤန့ၣ်နမိအတၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့အတၢ်ကွဲးနီၣ်ကွဲးယၢ်လၢအနကဘၣ်ဟ့ၣ်အပူၤသ့ၣ်တဖၣ်သ့ဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ.
- ၁၂. ကိးဆဲးကျိးကီၢ်ရၢၣ်လိၢ်ကဝီၤကွဲးဒီးပတံထီၣ်ဒ်သိးအဝဲသ့ၣ်ကတဲးန့ၢ်ပၢ်နၤဒီးတဲဖျါထီၣ်န့ၣ်နၤလၢနမိအတၢ်ကွဲးနီၣ်ကွဲးယၢ်အခိပညိၣ်န့ၣ်လီၤ.
- ၁၃. ပတံထီၣ်ဒ်သိးတၢ်ကဘိဘၣ်မၤဂ့ၤထီၣ်က့ၤနမိအတၢ်ကွဲးနီၣ်ကွဲးယၢ်ဖဲနမ့ၢ်နၤလၢနမိအတၢ်ကွဲးနီၣ်ကွဲးယၢ်မ့ၢ်တၢ်လၢအတလီၤတၢ်လီၤဆဲး,လၢအဟ့ၣ်ကမၣ်တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤမ့တမ့ၢ် မ့ၢ်တၢ်လၢအမၤတရီတပါနမိအတၢ်ဘၣ်တၢ်ဘၢတၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်အခါန့ၣ်လီၤ.ကီၢ်ရၢၣ်လိၢ်ကဝီၤကွဲးမ့ၢ်သမၤနတၢ်ပတံထီၣ်လၢတၢ်ဘိဘၣ်မၤဂ့ၤထီၣ်က့ၤတၢ်အဂီၢ်အဝဲအံၤန့ၣ်,အဝဲသ့ၣ်ကဒုးသ့ၣ်ညါကဒါက့ၤနၤလီၤတၢ်လီၤဆဲးဒ်တၢ်ဟ်ပနီၣ်တၢ်ဆၢကတီၢ်အိၣ်ဝဲအသိးဒီးကဟ့ၣ်ကူၣ်နၤဘၣ်ယးနတၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်တဖၣ်လၢနကပတံထီၣ်တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤသ့ၣ်တဖၣ်အံၤဆူပီၢ်ရီၤအအိၣ်န့ၣ်လီၤ.
- ၁၄. ဆိုးထီၣ်လိၢ်ဘၢလိၢ်ကွီၢ် ၅၀၄ တၢ်သ့ၣ်တမံသးတမုၢ် ဖဲနမ့ၢ်အိၣ်ဒီးတၢ်သးတလီၤပလိၢ်ယုၣ်ဒီးကွဲးအခါန့ၣ်လီၤ.
- ၁၅. ပတံထီၣ်တၢ်ကျဲၤဘၣ်လိၢ်က့ၤတၢ်မ့တမ့ၢ်ကွီၢ်ဘျီၣ်တၢ်အိၣ်ဖှိၣ်လၢအတအိၣ်ဒီးတၢ်ကွဲးမဲၣ်ပုၤကညီၤလၢဘၣ်ထွဲးဒီးတၢ်ဆၢတဲၣ်မ့တမ့ၢ်တၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤတမံၤဂ့ၤတမံၤဂ့ၤလၢအဘၣ်ထွဲးဒီးနမိအဂ့ၢ်အကျိၤ,အတၢ်သမံသမိး,အတၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤ,အတၢ်ဟ်လီၤတၢ်ဖံးလိမၤဒီးအလီၢ်သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.နၤဒီးပုၤကွဲးဖဲန့ၣ်လီၤမၤသကိးတၢ်လၢကွီၢ်ဘျီၣ်တၢ်အိၣ်ဖှိၣ်ဝဲအံၤအပူၤဒီးမၤပီၢ်ရီၤမၤခၢၣ်စးတၢ်လၢနဂီၢ်သ့ဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ.
- ၁၆. နကပတံထီၣ်နတၢ်သ့ၣ်တမံသးတမုၢ်တဖၣ်ယုၣ်ဒီး သရၣ်မုၢ်.လီၤရံၣ်ဝဲၤလဲၤဒၢၣ်,ဖိးမံမူဒါခိၣ်,ဘျူၣ်ခဲန့ၢ်ကွီၢ်, 5th & Mellette SW, Huron, SD 57350 (၆၀၅-၃၅၃-၆၉၉၇)မ့တမ့ၢ်ဆူ လီၢ်ကဝီၤပုၤန့ၣ်တၢ်, ကူၣ်သ့ဆဲးလၢဝဲၤကျိၤ, ထံလိၢ်ကီၢ်ပူၤတၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်တဖၣ်အဝဲၤဒၢၣ်, 10220 North Executive Hills Blvd., 8th Floor, Kansas City, MO 64153-1367. လီၤတဲစီနီၢ်ဂံၢ်: ၈၁၆၈၈၀-၄၂၀၂; TDD: ၈၁၆-၈၉၁-၀၅၈၂; လီၤပရၢနီၢ်ဂံၢ် OCR-KansasCity@ed.gov အအိၣ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်သံကွၢ်မ့ၢ်အိၣ်တမံမံၤလၢအဘၣ်ထွဲးဒီး အဆၢဒိၣ် ၅၀၄ မ့တမ့ၢ် ပုၤအမဲရကၤဖိလၢအဟူးဂဲၤမၤတၢ်တသ့ဂ့ၤဂ့ၤတဖၣ်တၢ်ဖံးတၢ်မၤန့ၣ်န့ၣ်ကြၢးလဲၤသံကွၢ်နမိအကွဲးခိၣ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ကတိၤထီၤရီၤ

တၢ်ထၢပုၤကိၤဖိအမံၤသၢ်စရိတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤ

တၢ်ဟဲတုၤဆူကိၤ

မ့ၢ်တချးတုၤဂီၤခိ ၈:၀၀နၢ်ရံၣ်ဒဲးဘၣ်န့ၣ်,ပုၤလၢအကကွၢ်ထွဲဖိသၢ်လၢတၢ်ဂဲၤလိၢ်ကွဲအလီၢ်တအိၣ်ဒဲးဘၣ်,လၢတၢ်န့ၣ်အယံ,ပုၤကိၤဖိတဖၣ်တၢ်တအဲၣ်ဒီးလၢအကဟဲဆူကိၤဂီၤဂီၤဘၣ်န့ၣ်လီၤ.ဒဲးလဲၣ်ဂ့ၢ်ဂ့ၢ်,တၢ်အၢၣ်လီၢ်တဖၣ်ကဘၣ်တၢ်မၤလီၤဆီအိၣ်ဒဲးဘၣ်အိၣ်သးအိၣ်ဝဲအသိးသ့ဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ.တၢ်ဒုးအိၣ်ဂီၤတၢ်အိၣ်လၢကိၤဆိန့ၣ်ဒဲးဘၣ်ဆၢကတီၢ်လၢတၢ်ပျါအိၣ်လၢလၢအံၤန့ၣ်လီၤ.မိၢ်ပၢ်တဖၣ်ကြးဆဲးကျိးကိၤလၢအနီၢ်ကစၢ်လၢတၢ်ဂ့ၢ်ဘၣ်ထွဲဒီးဂီၤတၢ်အိၣ်အဆၢကတီၢ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

ပုၤဖိသၢ်ကိးဂၤဒဲးဘၣ်တၢ်ဟ့ၣ်ဂံၢ်ဟ့ၣ်ဘါအိၣ်လၢအကကွၢ်ဆူဟံၣ်မ့တမ့ၢ်ဆူပုၤလၢအကကွၢ်ထွဲအိၣ်ပဲကိၤပျါဝံၤအလီၢ်ခံအအိၣ်တဘျီယီၤပဲကိၤပျါဝံၤအလီၢ်ခံန့ၣ်လီၤ.အဝဲအံၤမ့ၢ်တၢ်လၢအလီၢ်အိၣ်သပုၤကတၢ်ဒဲးသိးမိၢ်ပၢ်မ့တမ့ၢ်ပုၤလၢအကကွၢ်ထွဲဖိသၢ်ပဲကိၤပျါဝံၤအလီၢ်ခံသ့ၣ်တဖၣ်ကသ့ၣ်ညါဝဲပုၤဖိသၢ်အိၣ်တၢ်လီၢ်ဖဲလဲၣ်န့ၣ်လီၤ.မိၢ်ပၢ်တဖၣ်တၢ်လုၤကညးအိၣ်လၢအကဟဲဟ့ၣ်ဂံၢ်ဟ့ၣ်ဘါအဖိဒဲးသိးအဖိကမၤထွဲတၢ်အဝဲအံၤကိးနံၤဒဲးန့ၣ်လီၤ.

ဘျုးခဲနီၤကိၤ
ကိၤထီၣ်တၢ်ဆၢကတီၢ်လၢပုၤမၤလိၢ်တဖၣ်အဂီၢ်
ဂီၤ ၈:၁၅ - ဟါ ၃:၁၀ နၢ်ရံၣ်

တၢ်ကူတၢ်ကၤ

တၢ်ဆၢကတီၢ်တၢ်ကိၢ်တၢ်ခုၣ်လဲလိၢ်အသးဒိၣ်မးဖဲသ့ၣ်လၢလီၤသီသီအဆၢကတီၢ်ဒီးဖဲတၢ်ကိၢ်ထီၣ်သီအဆၢကတီၢ်ဘူးအလၢၣ်အခါန့ၣ်လီၤ.ပတၢ်ဟ့ၣ်ကူၣ်မ့ၢ်ဒဲးလၢအံၤအသိးန့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဆၢကတီၢ်တၢ်ကိၢ်တၢ်ခုၣ်	ကိၤ/တၢ်ဂဲၤလိၢ်ကွဲအလီၢ်တၢ်ကူတၢ်ကၤ
ဖိအဖိလၢၣ်	ဆူကၤကလၢမ့တမ့ၢ်ဆူကၤစုထီ
ဖိအဖိခိၣ်	ဝံသးစူၤသူတၢ်ဒုးနဲၣ်ကျဲ

လ့ၣ်ယီၤ

လ့ၣ်ယီၤကိးခိၣ်ဒဲးဘၣ်ကဘၣ်ပၢ်အိၣ်လၢတၢ်ပၢ်လ့ၣ်ယီၤအလိၣ်ဒီးတၢ်ကဘၣ်သိးတံၢ်ယၣ်အိၣ်န့ၣ်လီၤ.

လံာ်ထၢၣ်တဖၣ်

ပုၤကိၤဖိကိးဂၤဒဲးဘၣ်ဟ့ၣ်ဂံၢ်ဟ့ၣ်ဘါအိၣ်လၢအကသ့ဝဲအလံာ်ထၢၣ်လၢအကဝဲကိၤအလံာ်မိၢ်ပၢ်သ့ၣ်တဖၣ်,လံာ်တၢ်ကွဲးနီၣ်ကွဲးယါသ့ၣ်တဖၣ်,ဒီးအတၢ်ဖိတၢ်လံာ်အဂ့ၢ်အဂၤသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်အိၣ်တၢ်ဆိးလီၢ်ဆိတလဲ

ဝံသးစူၤဒုးသ့ၣ်ညါကွီုဖဲနတၢ်အိၣ်တၢ်ဆိးအလီၢ်မ့တမ့ၢ်နလီၤတဲစိနီၢ်ဂံၢ်ဆိတလဲအခါန့ၣ်တက့ၢ်.နမ့အိၣ်ဒီးတၢ်တိၣ်ကျဲၤလၢနကသးနလီၢ်ဆူတၢ်လီၢ်အဂၤ မ့တမ့ၢ်အိၣ်ဆိတလဲကွီုဆူတၢ်လီၢ်အဂၤန့ၣ်,ဝံသးစူၤဒုးသ့ၣ်ညါကွီုအဝဲၤဒေးလၢကကတဲာ်ကတီၤန့ၣ်နၤလံာ်လဲၤလၢအလီၢ်လၢနဖိအဟးထီၣ်ကွီုသ့ၣ်တဖၣ်မ့တမ့ၢ်တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤလၢတၢ်ကဘၣ်စိၣ်အိၣ်သ့ၣ်တဖၣ်အဂီၢ်န့ၣ်တက့ၢ်.

တၢ်ခိကျဲ

ဝံသးစူၤသိၣ်လိနဖိလၢတၢ်ခိကျဲအကျိၤအကျဲသ့ၣ်တဖၣ်တက့ၢ်.ပုၤကွီုဖိကိးဂၤဒဲးကြၢးခိကျဲလၢတၢ်ပာ်ပနီၣ်ပုၤခိကျဲအလီၢ်န့ၣ်လီၤ.ကွီုဖိမိၢ်ပာ်ကိးဂၤလၢအဟဲကိးက့ၤအဖိလၢကွီုဖိတၢ်လီၢ်အဆၢကတီၢ်ကြၢးပလီၢ်အသးမ့ၢ်လၢတၢ်လီၢ်ဝးတရံးကွီုန့ၣ်အိၣ်ဒီးတၢ်လီၤဘၣ်ယိၣ်ဒ်အမ့ၢ်လိမ့ၣ်အူတဖၣ်န့ၣ်လီၤ.မိၢ်ပာ်တဖၣ်တၢ်ယုၤကညးအိၣ်လၢကမၤစၢၤအဖိလၢကခိကျဲလၢကျဲသန့ၣ်န့ၣ်လီၤ.ပုၤကွီုဖိခဲလၢကဘၣ်ဟးထီၣ်ကွီုလၢကွီုကရၢၢ်အချၢဝံၤမးဟဲက့ၤဂဲၤလီၢ်ကွဲကဒါက့ၤလၢခံသ့ၣ်ဒေၣ်န့ၣ်လီၤ.

လိမ့ၣ်အူဖဲဖိကဟၣ်တၢ်ဖိတၢ်လံၤ

မ့တမ့ၢ်ဘၣ်လၢကွီုသရၣ်ဟ့ၣ်အခွဲးဘၣ်ဒီးပုၤကွီုဖိတဖၣ်တကြၢးစိၣ်မ့တမ့ၢ်သူလိမ့ၣ်အူဖဲဖိကဟၣ်ဒ်အမ့ၢ် ကလံၤဒၤ,လီယဲၤကွီုသံကျဲပိးလီ(CD players),IPAD,IPOD,MP3 players,ကန့ၣ်ဒၤ,လီတဲစိစိစု,ဖဲဆုၤတၢ်ကစီၣ်,ပျံၤဂီၤဒၤ (cameras)ဖဲကွီုထီၣ်အဆၢကတီၢ်န့ၣ်ဘၣ်လီၤ.ပုၤကွီုဖိတဖၣ်တၢ်မ့ၢ်ထံၣ်ချူးန့ၣ်အိၣ်လၢအသူတၢ်ဖိတၢ်လံၤလၢတၢ်ပာ်ပနီၣ်အိၣ်ဒ်အဖိခိၣ်တဖၣ်ဖဲကွီုထီၣ်တၢ်မၤလိအဆၢကတီၢ်,လၢတအိၣ်ဒီးတၢ်ဟ့ၣ်အိၣ်အခွဲးဘၣ်န့ၣ်,တၢ်ဖိတၢ်လံၤတဖၣ်တၢ်ကဟံးန့ၣ်ကွီုအတၢ်ဒီးဘၣ်သ့ၣ်သ့ၣ်အဝဲကဘၣ်လဲၤဟံးန့ၣ်က့ၤဝဲလၢကွီုခိၣ်အဝဲၤဒေးဖဲကွီုပျံၤအဆၢကတီၢ်န့ၣ်လီၤ.တၢ်ဖိတၢ်လံၤတခါန့ၣ်မ့ၢ်ဒုးအိၣ်ထီၣ်တၢ်လီၤမ့ၢ်လီၤဖးတၢ်ကိတၢ်ခဲန့ၣ်,ကဘၣ်တၢ်ဟံးကွီုအိၣ်ဒီးတၢ်ကဆုၤတၢ်ဖိတၢ်လံၤတခါအံၤဆူ ဝဲဒၣ်အမိၢ်အပၢ်အိၣ်မ့တမ့ၢ်ပုၤကွီုထွဲတၢ်အအိၣ်ခိၣ်န့ၣ်လီၤ.ပုၤမၤလိတၢ်ဖိလၢအယုထၢဟဲစိၣ်လိမ့ၣ်အူဖဲဖိကဟၣ်ပိးလီဒ်တၢ်ကိးထီၣ်အမံၤလၢထးတဖၣ်ဆူကွီုန့ၣ်,မ့ၢ်ဒၣ်အဒုးအိၣ်ထီၣ်အနီၢ်ကစၢ်တၢ်ကိတၢ်ခဲတၢ်ဘၣ်ယိၣ်န့ၣ်လီၤ.ကွီုတဟံးန့ၣ်မူဒါလၢလိမ့ၣ်အူဖဲဖိကဟၣ်လၢအလီၤမၤမ့တမ့ၢ်တၢ်ဟ့ၣ်ကွီုအိၣ်သ့ၣ်တဖၣ်အဂီၢ်ဘၣ်.လ့စၢၢ်(တၢ်ဖိတၢ်လံၤလၢအဒုးအိၣ်ထီၣ်တၢ်ကပီၤလၢအဆူတဖၣ်)တၢ်ကပီၤဒီးတၢ်ဖိတၢ်လံၤလၢအဒုးအိၣ်ထီၣ်တၢ်သူၣ်အုန့သးအုန့တဖၣ်တၢ်တဟ့ၣ်အခွဲးလၢတၢ်ကဟဲစိၣ်န့ၣ်ဆူတၢ်သူၣ်ထီၣ်အပူၤလ့ၤတက့ၤနီတဘျီဘၣ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်သူတၢ်ဂဲၤလီၢ်ကွဲအလီၢ်

ပုၤမၤစၢၤတၢ်လၢအမ့ၢ်ပုၤနီၢ်ဒိၣ်တဖၣ်တၢ်ဟ့ၣ်အခွဲးလၢကသူဝဲကွီုတၢ်လီၢ်ကွဲလီၢ်ဂ့ၤဂ့ၤလၢတၢ်သိၣ်လိသးစၢ်အဂီၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤ,ကကွီုလိဖျၢၣ်သူအဂီၢ်ဒီးတၢ်အဂ့ၢ်အဂၤသ့ၣ်အဂီၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤန့ၣ်လီၤ.လၢတၢ်ကမၤတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤလၢကွီုတၢ်လီၢ်ကွဲအလီၢ်အဂီၢ်ကိးဆဲးကျိးဘၣ်ကွီုအဝဲၤဒေးတက့ၢ်.တၢ်ဟ့ၣ်မူဟ့ၣ်ဒါအလံာ်အုၣ်သးန့ၣ်တၢ်လီၢ်ဘၣ်အိၣ်မ့တမ့ၢ်ကွီုအပုၤမၤတၢ်ဖိတၢ်ဂၤဂၤဘၣ်တၢ်လိၣ်ဘၣ်အိၣ်လၢကဟဲကိးဘျီဒဲးဖဲတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤအဆၢကတီၢ်န့ၣ်လီၤ.ပုၤလၢအဟံးန့ၣ်မူဒါလၢတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤဝဲအံၤအဂီၢ်တဖၣ်ကဘၣ်ဆဲးလီၤအမံၤန့ၣ်လီၤ.

တၢ်ပးထီၣ်ဆူကိာ်ကရၢၢ်အချၢ

မ့တမ့ၢ်လၢကိာ်ခိၣ်ဒီးကိာ်သရၣ်ဟ့ၣ်အခွဲးဘၣ်န့ၣ်,ပှၤဖိသၣ်တဖၣ်တၢ်တဟ့ၣ်အခွဲးလၢကပးထီၣ်ဆူကိာ်အချၢ,မ့တမ့ၢ်တၢ်ဂဲၤလီၤကွဲးပျီအချၢတချးတၢ်ဆၢကတီၢ်ဒ်တၢ်ဟံပနီၣ်အသိးဘၣ်ဒံးဘၣ်န့ၣ်လီၤ.ပှၤမၤလိတၢ်ဖိတဖၣ်မ့ၢ်ပးထီၣ်လၢတၢ်ဂဲၤလီၤကွဲးပျီအချၢလၢတအိၣ်ဒီးတၢ်ဟ့ၣ်အိၣ်အခွဲးဘၣ်န့ၣ်,တၢ်ကကိးကိာ်အပၤကီၢ်လၢကလူၤကွၢ်ယုက့ၤအိၣ်တၢ်ညီၤန့ၣ်လီၤ.ပှၤမၤလိတၢ်ဖိလၢအဒိးကိာ်အသိလုၣ်တဖၣ်ကဘၣ်အိၣ်ခိးတၢ်လၢကိာ်မဲၣ်ညါတုၤသိလုၣ်ဟဲးက့ၤအိၣ်တဖၣ်လီၤ.လၢတၢ်ဘၣ်တၢ်ဘၢအဂီၢ်,ပှၤမၤလိတၢ်ဖိလၢကဟံးန့ၣ်မ့ၢ်ထုၣ်တၢ်အိၣ်လၢတၢ်လီၤအဂၤလၢအတမ့ၢ်အဟံၣ်မ့တမ့ၢ်ကိာ်ဘၣ်န့ၣ်,အမိၢ်အပၢတဖၣ်ကဘၣ်ကွဲးဒုးသ့ၣ်ညါမ့တမ့ၢ်ဟဲးဘၣ်ကိာ်ခိၣ်တချးတၢ်ဟံးန့ၣ်မ့ၢ်ထုၣ်တၢ်အိၣ်ဒံးဘၣ်အခါန့ၣ်လီၤ.

တၢ်လီၤမၤဒီးတၢ်ထံၣ်န့ၣ်က့ၤတၢ်

တၢ်လီၤမၤဒီးတၢ်ထံၣ်က့ၤတၢ်အလီၢ်အိၣ်ဝဲဒၣ်လၢကိာ်တခါန့ၣ်လီၤ.ဝံသးစူၤက့ၤတၢ်လီၤအဝဲန့ၣ်ကိးဘျီဒဲးဖဲန့ၣ်ဟဲးပးဆူကိာ်အခါတက့ၢ်.မ့ၢ်လၢပှၤဖိသၣ်တဖၣ်ကွၢ်နီၣ်အနီၢ်ကစၢ်အဆူကၤတဘၣ်ညီညီဘၣ်အယိလီၤ.ဝံသးစူၤမၤနီၣ်န့ၣ်ဖိအခိၣ်ဖဲးဖျီၣ်ဒၢဒီးဆူကၤကလၢတဖၣ်တသ့ဖဲအသ့တက့ၢ်.တၢ်ဖိတၢ်လံၤတဖၣ်အံၤမ့ၢ်အိၣ်ယံၣ်န့ၣ်တၢ်ဟံပနီၣ်တၢ်ဆၢကတီၢ်န့ၣ်တၢ်ဟ့ၣ်အိၣ်ဆူတၢ်ကရၢၢ်လၢအဟ့ၣ်သးကညီၤတၢ်တဖၣ်အအိၣ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ကစီၣ်တဖၣ်

ဖဲန့ၣ်ဟဲးဆူကိာ်လၢကဟံးက့ၤန့ၣ်ဖိ,ဒုးသ့ၣ်ညါကိာ်လၢတၢ်ဂ့ၢ်တမံၤမံၤ,မ့တမ့ၢ်ဟဲးဆူကိာ်အတၢ်ဖိတၢ်လံၤတမံၤမံၤန့ၣ်,ဝံသးစူၤဟဲးန့ၣ်ဆိဆူကိာ်အဝဲဒၢဒီးပူၤတက့ၢ်.မ့တမ့ၢ်တၢ်အဝဲအံၤကဒုးကဲထီၣ်တၢ်ကိာ်ခဲတၢ်လီၤမ့ၢ်လီၤဖးလၢတီၤပူၤဘၣ်ဖုးန့ၣ်လီၤ.

ကျိၣ်စ့

ပှၤကိာ်ဖိတဖၣ်တၢ်တအိၣ်ဒီးလၢအကဟဲးစိၣ်ကျိၣ်စ့ဆူကိာ်မ့တမ့ၢ်တၢ်လၢအဘၣ်ထွဲဒီးကိာ်အတၢ်ပညိၣ်ဘၣ်အခါန့ၣ်လီၤ.

တၢ်ကွဲးမ့ၢ်လၢမုးသးဖုံအဂီၢ်

တၢ်မ့ၢ်ဆူလီၤနီၢ်တဂၤတၢ်ကွဲးမ့ၢ်တဖၣ်,ဒ်အမ့ၢ်လၢမ့ၢ်ထီၣ်တသိတၢ်ဟ့ၣ်လိာ်သးလၢတၢ်ဆၢကိာ်လိာ်,တၢ်အိၣ်မ့ၢ်နံၤဒီးအဂုၢ်အဂၤသ့ၣ်တဖၣ်အတၢ်ဟ့ၣ်န့ၣ်,တၢ်ကြးဆူလီၤအိၣ်လၢ အလၢလၢပှၤဖိသၣ်ကိးဂၤဒဲးလၢအမၤလိသကိးတၢ်တတီၤယိအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဂဲၤလီၤကွဲးပိးလီ

တၢ်တဟ့ၣ်အခွဲးလၢပှၤမၤလိတၢ်ဖိတဖၣ်ကဟဲးစိၣ်အနီၢ်ကစၢ်တၢ်ဂဲၤလီၤကွဲးပိးလီၤလၢဟံၣ်ဆူကိာ်ဘၣ်န့ၣ်လီၤ.ကီၢ်ရၣ်လီၢ်ကဝီၤကိာ်တဟံးန့ၣ်မ့ၢ်လၢတၢ်ဟဲးစိၣ်နီၢ်ကစၢ်အတၢ်ဂဲၤလီၤကွဲးပိးလီၤဆူကိာ်လၢအလီၤမ့ၢ်တမ့ၢ်တၢ်ဟ့ၣ်ကွဲးအိၣ်အဂီၢ်တဖၣ်ဘၣ်န့ၣ်လီၤ.

ကိုအတင်ဂီတဖန်

ကိုအတင်ဂီတဖန်အားအိမ်ထဲကွဲစားထိန် ထိန်သိအဆာကတီနီလီ.တင်ကဆုလီဆိလံာ်ဆူမိပင်အအိန်တချူးကိုအတင် ဂီတဖန် တင်ဒီးအိဘန်နီလီ.တင်ပုကွဲအတင်ဂီနီလီဒ်လတ်သးအိန်အဖိခိန်လီ.

ပုကွဲဖိအတင်ကွဲနီနီကွဲယါတဖန်

တင်တဲဖျါထိန်နီတဂါအဂျါလါအဘန်ထွဲဒီးပုကွဲဖိမုတမုန်ကိုဖိလီလံာ်တဖန်

လံာ်နီဒီးအတင်ဂျါတင်ကျါ

ဟူန်ရိန်ကီရုန်လီကဝီကွဲကတင်ကတီဒူးအိန်ထိန်တဲကွဲနီနီကွဲယါနီတဂါအဂျါအကျါဘန်ထွဲဒီးအပုကွဲဖိတဖန်အမုန်လံာ် နီဒီးအတင်ဂျါတင်ကျါဒ်လံာ်အသိးနီလီ.

- မံ
- အိန်ဆိးလီကျဲဒီးလိတဲစိနီဂံ
- အိန်ဖျဲန်မုန်နီ
- ကိုလါအလဲထိန်တဲဖျါအမံ
- မုန်နီမုန်သီလါတင်ထါပုမံ
- ကိုဖိမိပင်ပုကွဲထွဲတင်
- ပင်ဖျိန်မံသကီးတင်လါကိုအတင်ဟူးတင်ဂါအပု
- အယါ,အထီ,အသးနီ,ကရုဖိလါတင်ဂါလီကွဲဖဲလဲတဲတီအပု
- ဒီးနီတင်ဟုန်လါဟုန်ကဝီ
- နီတဂါဒီးကဂျါအတင်ဂီလါကိုအတင်ဟူးတင်ဂါအပု

• တင်ဂျါတင်ကျါလါအလီပလီလိအသးလါအဒူးနီဖျါထိန်တင်မံကဲထိန်လိထိန်တင်မုတမုန်တင်တုထိန် ထိန်ဘး

မိပင်,ပုကွဲထွဲတင်,မုတမုန်ပုကွဲဖိတဖန်အတင်ခွဲတင်ယင်လါအကကြိယာတင်ဂျါလါတင်တဲဖျါထိန်အိတဖန်

မိပင်,ပုကွဲထွဲတင်,မုတမုန်ပုကွဲဖိလါအသးနီအိန် ၁၈နီ ဆူအဖိခိန်တဖန်ဂျါလီဝဲလါအကကြိယာတင်တဲဖျါထိန်လံာ်နီဒီးအတင် ဂျါတင်ကျါတဖန်သုဝဲစိဖျိကွဲလီလံာ်ဆူပုကွဲဖိအကွဲခိန်အအိန်ဒီးဒူးသုညါအိဘန်ယးတင်တကြားတဲဖျါထိန်လံာ်နီဒီးအတင်ဂျါ တင်ကျါလါထးသုတဖန်အံလါတင်ယုးယိပးကဲပုကွဲဖိအဂီနီလီ.တင်ဘိးဘန်သုညါဒ်အံတကလုတင်မံအိတဘျီဂုတဘျီဂု သုဝဲဒ်နီလီ.

တင်သူလီတဲစိလါကို

ဖိသုတဖန်ကဘန်နီဘန်အခွဲလါအကွဲသရဲမုတမုန်အကွဲခိန်အအိန်လါကသူကိုအလီတဲစိအဂီနီလီ.တီဒေးကီးဖျါဒ်ဒီးအိန်ဒီး လီတဲစိတဖျါနီလီ.

တင်ကီးလီတဲစိနီကဘန်ဘန်ထွဲဒီးတင်ဆူးတင်ဆါမုတမုန်ကိုအတင်ဖဲတင်မံတဖန်နီလီ.တင်ယုခွဲလါတင်ကကွဲဂါလီကွဲလါသ ကီးဖိအဟံဖဲကွဲပျါဝံအလီခဲနီတမုန်တင်တဲလါအဘန်ထွဲဒီးကိုအတင်ဖဲတင်မံဘန်.ပုလါအဆုထိန်ဆုလီပုကွဲဖိမဲကွဲပျါအ ဆာကတီတဖန်ကြားကတင်ကတီမံလီတင်ဝဲတချူးဂါခိပုကွဲဖိလဲဆူကွဲဒီးဘန်နီလီ.(လံာ်တင်ဘိးဘန်သုညါမုတမုန်တင်ကီးလီ တဲစိလါဟံနီနီမုန်တင်လါအရုဒ်ဒ်ဒ်မဲလါတင်ကဆဲးကျိးလိသးတဂါဒီးတဂါဘန်ထွဲဒီးသိလုတင်လဲတင်ကွဲအဂီတဖန်နီလီ.)

ဖိဒ်ဖိသ်အတၢ်ဂဲၤလိၢ်ကွဲတဖၣ်

ပုၤကွဲဖိတဖၣ်ကြၢၤပၤအသးလၢအကဟဲစိၣ်အတၢ်ဂီၤမူတၢ်ဂဲၤလိၢ်ကွဲအလီၤယဲၢ်ကွဲၤဒီးဖိဒ်ဖိသ်အတၢ်ဂဲၤလိၢ်ကွဲသ့ၣ်တဖၣ်ဆူကွဲန့ၣ်လီၤ.ထီၣ်အဲၣ်သ့ၣ်သးပုၤနီၣ်အတၢ်ဂဲၤလိၢ်ကွဲတဖၣ်န့ၣ်ဒီးအတၢ်လီၤမၤကွဲန့ၣ်အီၤသ့ၣ်န့ၣ်လီၤ.ကွဲတဖၣ်န့ၣ်မူ ဒါလၢဖိသ်အတၢ်ဂဲၤလိၢ်ကွဲလၢအလီၤမၤမ့တမ့ၢ်တၢ်ဟ့ၣ်ကွဲအီၤလၢအကဟဲစိၣ်ဆူကွဲသ့ၣ်တဖၣ်အဂီၢ်ဘၣ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဂီၤမူအတၢ်သိၣ်တၢ်ဘျၢ

ဒ်ကီၢ်စၢဖိၣ်အတၢ်ကွဲဒီးခွဲယၢ်တၢ်သိၣ်တၢ်သိအိၣ်ဝဲအသိး,ဟ့ၣ်ရိၣ်ကီၢ်ရၢၣ်လီၢ်ကဝီၤကွဲၤ၂-၂၅ၢ်ကိးအိၣ်တၢ်လံးဒီးအတၢ်ဂီၤမူတၢ်သိၣ်တၢ်ဘျၢ,လၢအကြိၣ်တၢ်မၤလိတီၤဒၤဒီးသ့ၣ်တဖၣ်လၢအကဒုးန့ၣ်ဝဲဟံၣ်ယီၤတၢ်ဂီၤမူတဖၣ်လၢအတအိၣ်ဒီးတီၤဒၤဒီးအတၢ်န့ၣ်ကျဲအတၢ်ပညိၣ်သ့ၣ်တဖၣ်ဘၣ်န့ၣ်လီၤ.နတၢ်သံကွၢ်,တၢ်သ့ၣ်ကီၢ်သးဂီၤ,မ့ၢ်အိၣ်ဘၣ်ယးဒီးတၢ်သိၣ်တၢ်ဘျၢတခါအံၤန့ၣ်,ဝံသးစူၤကိးန့ၣ်ခိၣ်မ့တမ့ၢ်လိၣ်ညိၣ်သိၣ်ဒိၣ်အဝဲဒၤဒီးလၢအလီၤတဲစိနီၣ်ဂံၢ်မ့ၢ်ဝဲ ၃၅၃-၆၉၉၂ န့ၣ်တက့ၢ်.

တၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤတဖၣ်

တၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့အတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤ,တၢ်ဖံးတၢ်မၤလၢလၢတဖၣ်အံၤအိၣ်ကတဲၣ်ကတီၤအသးလၢပုၤဖိသ်လၢဝုၢ်ဟ့ၣ်ရိၣ်ကမုၢ်တီၤဖုၣ်ကွဲတဖၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

- ▶ တီၤဖုၣ်ကွဲပုၤဟ့ၣ်ကူၣ်ဟ့ၣ်ဖးတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤ
 - ▶ တၢ်မၤဂုၤထီၣ်ပသီထီၣ်တၢ်မၤလိ အတီၤဒၤဒီး
 - ▶ တီၤဘျီကွဲလၢဖိသ်လၢအတၢ်လိၢ်ဘၣ်လီၤဆီတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤ
 - ▶ တၢ်ကတီၤကျိၣ်,တၢ်ကတီၤ,ဒီးတၢ်န့ၣ်ဟူတၢ်အတၢ်ဖံးတၢ်မၤ
 - ▶ ဝဲၣ်ချဲတၢ်ထံၣ်က့ကွဲၣ်တၢ်ဖံးတၢ်မၤ
 - ▶ တၢ်မၤလိအတီၤတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤ
 - ▶ တၢ်တီၤစၢၤမၤစၢၤအဒၤဒီးတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤ
 - ▶ ကွဲအကသံၣ်သရၣ်တၢ်ဖံးတၢ်မၤ
 - ▶ အံၤအဲးစံအဲၣ်တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤ
 - ▶ ပုၤဂုၢ်ဖိအပုၤမၤတၢ်ဖိ
 - ▶ တၢ်မၤလိတၢ်ရုလိၣ်မုၢ်လိၣ်အတီၤဒၤဒီး
 - ▶ တၢ်မၤစၢၤမၤဂုၤထီၣ်နီၣ်ခိ/တၢ်လုၢ်အိၣ်သးသမူတၢ်ဖံးတၢ်မၤ
 - ▶ တၢ်မၤကီၢ်ထီၣ်သ့ၣ်ထံၣ်တၢ်ဂဲၤလိၢ်ကွဲ
- *ဘိၣ်သိၣ်ကွဲပုၤဝံၤအလီၢ်ခံတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤ
 - *တၢ်သိၣ်လိန့ၣ်လိတၢ်အသရၣ်
 - *ပုၤလၢအမၤတၢ်လၢကွဲဒီးဟံၣ်အဘၢၣ်စၢၤ
 - *ပုၤတဲကျိၣ်ထံတၢ်အတၢ်ဖံးတၢ်မၤ

မူခိုင်ကလံသိင်္ဂီတၢ်ဆၢကတီၢ်တဂ့ၤ

ကလံၤဒၢတၢ်ကစီၣ် KIJV ဒီး KOKK ကဘိးဘၣ်ရၤလီၤဝဲကွီတထီၣ်ဖဲမူခိုင်ကလံသိင်္ဂီတဂ့ၤအဆၢကတီၢ်န့ၢ်လီၤ.မိၢ်ပၢ် တဖၣ်တၢ်ဟ့ၣ်ဂံၢ်ဟ့ၣ်ဘၢအီၤလၢကသမံသမိးဝဲ “တၢ်ပတုၣ်အကျိၤ” လၢ KELOLAND လၢတၢ်ပတုၣ်ကွီ/တၢ်ထီၣ်စၢၤခံကွီအ ကီၢ်န့ၣ်လီၤ.တၢ်အဝဲအံၤဘျးဝဲလိာ်အသးကီၢ်ရၢၣ်အလီၤသန့တၢ်ကစီၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်စီၣ်မဲၣ်စီၣ်နီၤခဲအံၤအကျိၤအကျဲ ကကိးတဲ ကျၢဝဲပုၤကွီဖိကိးဂၤဘၣ်ယးတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤတခါအံၤစ့ၢ်ကိးန့ၣ်လီၤ. ဖဲကွီထီၣ်ဒီးတၢ်မၤလိအိၣ်အဆၢကတီၢ်ဒၣ်လဲၣ်မူခိုင်ကလံသိင်္ဂီမ့ၢ်ကဲထီၣ်လၢတၢ်ခုၣ်မ့တမ့ၢ်တၢ်ဘၣ်စီၣ်ဒိၣ်ဒိၣ်ကလဲၣ် အခါ,ပုၤဖိသၣ်တဖၣ်ဘၣ်တၢ်မၤအဟဲက့ၤန့ၣ်ဆူတၢ်သ့ၣ်ထီၣ်အပူၤကိးဂၤတချုးဒီးတၢ်ဆၢကတီၢ်ညိၣ်န့ၣ်အသိးန့ၣ်လီၤ.

ဂီၤ/မုၢ်ထူၣ်တၢ်အိၣ်တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤ

ကွီအတၢ်အိၣ်-ဂီၤဒီးမုၢ်ထူၣ်တၢ်အိၣ်ဖဲတီၤဖုၣ်ကွီ

ကိးန့ၣ်ဒီးဖဲကွီထီၣ်အခိၣ်ထံးကတၢ်တသီ,ကွီကဆုၤလီၤဝဲကွီတၢ်အိၣ်အလံာ်ဆူဟံၣ်လၢမိၢ်ပၢ်ကဘၣ်မၤပုၤလီၤဝဲအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.တ နံၣ်တဘျီမိၢ်ပၢ်ကဘၣ်မၤပုၤလီၤကွီတၢ်အိၣ်အလံာ်အဝဲအံၤန့ၣ်လီၤ.လံာ်အဝဲအံၤတၢ်မၤပုၤလီၤအီၤတဘျီဂ့ၤတဘျီဂ့ၤဖဲကွီထီၣ်နံၣ် အဆၢကတီၢ်သ့ဝဲဒၣ်စ့ၢ်ကိးန့ၣ်လီၤ.

ပသုဝဲတၢ်ပုၤတၢ်ဆါအတၢ်ကွဲးနီၣ်ကွဲးနီၣ်ပၤအကျိၤအကျဲလၢပကမၤနီၣ်မၤပၤဝဲတၢ်အိၣ်တၢ်အိၣ်အဂ့ၢ်အကျိၤသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.မိၢ်ပၢ် တဖၣ်တြးဟံၣ်န့ၣ်စုၤလၢအဖိအတၢ်အိၣ်အပူၤအဂီၢ်ဒီးသိးစုၤကအိၣ်ထီၣ်တၢ်အတၢ်အိၣ်အပူၤအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.နမၤကွီတၢ်အိၣ်အပူၤဘၣ် မူဘၢါမၤစၢၤန့ၣ်လၢနထၢန့ၣ်ဖိအစုၤလၢတၢ်အိၣ်အဂီၢ်သ့ဝဲမ့တမ့ၢ်နထၢန့ၣ်အီၤလၢနနီၣ်ကစၢ်လၢခိၣ်ဖျၢၣ်ပုၤယဲၤသန့အပူၤဖဲ myschoolbucks.com သ့စ့ၢ်ကိးန့ၣ်လီၤ.စုၤလၢအအိၣ်လီၤတၢ်လၢနဖိအတၢ်အိၣ်အဂီၢ်သ့ၣ်တဖၣ်တၢ်ကစီၣ်ခိၣ်အီၤဆူညါတနံၣ်လၢန ဖိအတၢ်အိၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

တီၤပူၤတၢ်န့ၢ်ထံလၢအအိၣ်ဒီးအပူၤဘၣ်တၢ်ကတၢ်ကတီၢ်န့ၣ်စ့ၢ်ကိးအီၤလၢပုၤဖိသၣ်လၢအအိၣ်ဒီးပူၤအိၣ်သ့ၣ်တဖၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်န့ၢ်ထံအကိတဆံအပူၤမ့ၢ်ဝဲ ၄ဒီးလၢန န့ၣ်လီၤ.ဖဲမုၢ်ထူၣ်ခါတၢ်အိၣ်အဆၢကတီၢ်ဖိသၣ်ပူၤအိၣ်တၢ်န့ၢ်ထံတခူးဝ.၄၀ ဖဲး သ့စ့ၢ်ကိး န့ၣ်လီၤ.

မိၢ်ပၢ်တဖၣ်တၢ်ဟ့ၣ်ဂံၢ်ဟ့ၣ်ဘၢအီၤလၢအကဟဲအိၣ်သသကိးတၢ်ဒီးအဖိလၢကွီန့ၣ်လီၤ.မုၢ်နံၣ်လၢနဆိမိၣ်လၢနကဟဲအိၣ်သကိးမုၢ် ထူၣ်တၢ်အိၣ်ဒီးနဖိလၢကွီန့ၣ်,ကိးတဲကျိးကွီတချုးဂီၤခိ ၉:၀၀နၢ်ရံၣ် အဆၢကတီၢ်တက့ၢ်.

နမ့ၢ်လိာ်ဘၣ်တၢ်အိၣ်လီၤလီၤဆိဆိန့ၣ်,ဝံသးစူၤမၤနမိၢ်နပၢ်ကိးဆဲးကျိးပုၤပၤဆုၤရဲၣ်ကျဲၤတၢ်မ့တမ့ၢ်ကွီတၢ်အိၣ်အဝဲဒၢဒီးအဝဲသ့ၣ် ကမၤစၢၤန့ၣ်တၢ်လၢနလိာ်ဘၣ်သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.ဆဲးကျိးခါရိၣ်ထိးဖိခုၣ်ဖဲ ၆၀၅-၃၅၃-၆၉၀၉ မ့တမ့ၢ်လိပရၢဖဲ carol.tompkins@k12.sd.us တက့ၢ်.

တၢ်ကွၢ်ကဟုကယၢ်ကိအတၢ်ပိးတၢ်လိ

ဝံသးစူၤမၤစၢၤနဖိလၢကမၤဒိၣ်ထီၣ်အိၣ်အတၢ်သ့ၣ်ညါဘၣ်ယးတၢ်ပံးန့ၣ်မူၤဒါလၢကိအတၢ်ပိးတၢ်လိတဖၣ်အဂီၢ်တက့ၢ်.နးစ့ၢ်န့ၣ်တၢ်အဂ့ၢ်တဖၣ်ကယိကယိဆူပုၤကိဖိအသးပူၤဒ်သိးကအိၣ်ဒီးတၢ်ပးကဲကမ့ၢ်အတၢ်ပိးတၢ်လိတၢ်သ့ၣ်ထီၣ်ခဲလၢဒီးကမ့ၢ်ထံဖိကီၢ်ဖိလၢအဂ့ၢ်တက့ၢ်ကသ့အဂီၢ်န့ၣ်တက့ၢ်.

မိၢ်ပၢ်တဖၣ်အဖိမ့ၢ်မၤဟးဂီၢ်တၢ်တမံၤမံၤလၢကိလၢတဘၣ်ဘျိးဘၣ်ဒါန့ၣ်အဝဲကဘၣ်ပံးန့ၣ်မူၤဒါလၢတၢ်ဟးဂီၢ်ခဲလၢဒ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. ပုၤကိဖိတဖၣ်ကလိးက့ၤလံာ်လၢအမၤလိၤမၢ်ဝဲမ့တမ့ၢ်မၤဟးဂီၢ်ဝဲတဖၣ်အပူၤန့ၣ်လီၤ.

မိၢ်ပၢ်ဒီးပုၤတဝၢအတၢ်ဟ်ဖိၣ်မၤသကိး

ပုၤထံဖိကီၢ်ဖိလၢပုၤတဝၢအပူၤတဖၣ်ဘၣ်တၢ်ဟ့ၣ်ဂံၢ်ဟ့ၣ်ဘါတၢ်အိၣ်ဒီးဘၣ်တၢ်ကွဲမ့ၢ်တၢ်အိၣ်ဆူကိလၢကယဲကတဲာ်ကတီၤမၤစၢၤတၢ်လၢကိအတၢ်ဖံးတၢ်မၤအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.နီၢ်တဂၤတၢ်သးအိၣ်လၢတၢ်မ့ၢ်သးမၤကလိစၢၤတၢ်လၢအတၢ်ဖံးတၢ်မၤအပူၤမ့တမ့ၢ်အိၣ်ဒီးတၢ်သ့ၣ်ညါတၢ်လဲၤခိဖျိဘၣ်ယးဒီးကိအဂ့ၢ်အကျိၤတဖၣ်ဘၣ်တၢ်ဟ့ၣ်ဂံၢ်ဟ့ၣ်ဘါအိၣ်လၢကဆဲးကျိးဒီးကိအဝဲဒၣ်ထီၣ်န့ၣ်လီၤ. ပုၤမ့ၢ်သးမၤကလိတဖၣ်ဘၣ်တၢ်လိၢ်ဘၣ်အိၣ်လၢကမၤစၢၤဝဲဒၣ်သရၣ်/မ့ၢ်တဖၣ်လၢတီၤပူၤန့ၣ်လီၤ. ပုၤမၤလိတဖၣ်ကဘၣ်တၢ်ဟးလိၢ်ကွဲစၢၤအိၣ်ဆူတၢ်လိၢ်အဂၤဒ်အမ့ၢ်ပုၤတဝၢတၢ်လိၢ်လၢအလိၤသ့ၣ်ပိၢ်သးဝးတဖၣ်ဒ်အဝဲသ့ၣ်အတၢ်ဖံးလိမၤဒီးလၢကိလိၢ်ဘၣ်ဝဲဒၣ်အသိးန့ၣ်လီၤ.တၢ်ဟးလိၢ်ကွဲအဝဲအံၤမ့ၢ်တၢ်လၢအလုၢ်အပူၤအိၣ်ဒိၣ်မးမ့ၢ်လၢအဝဲသ့ၣ်ဘၣ်တၢ်မၤလိၤအိၣ်ဒ်သိးကအိၣ်ဒီးတၢ်မၤလိၤအတၢ်လဲၤခိဖျိအမိၢ်လံမိၢ်ပုၤဒီးတၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်လၢတၢ်မၤလိၤလၢတၢ်သ့ၣ်စူးဆဲးလၢအပူၤ,ကန့ၢ်ကဲထီၣ်ဘၣ်ထံဖိကီၢ်ဖိလၢအဂ့ၢ်,ဒီးတၢ်ပူၤတၢ်ဖျိးအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

မိၢ်ပၢ်တဖၣ်တၢ်ဟ့ၣ်ဂံၢ်ဟ့ၣ်ဘါတၢ်အိၣ်လၢကမၤသကိးတၢ်ဒီးအလိၢ်ကဝီၤကမ့ၢ်ကိတဖၣ်ခိဖျိတၢ်ကဲထီၣ်ကရၢဖိလၢအဟူးဂဲၤတဂၤလၢအ ကိ-မိၢ်ပၢ်-သရၣ်တၢ်ကရၢကရိအပူၤန့ၣ်လီၤ.နကဒီးန့ၣ်ဘၣ်တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤလၢကိဘၣ်ယးဒီးကိအတၢ်ကရၢကရိသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

ဘၣ်ထွဲဒီးတၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ဆူၣ်ရူၤတကပၤ

တၢ်လိၢ်ဘၣ်လၢတၢ်ကဆဲးကသံၣ်ဒီးသဒၢတဖၣ်

ကလံၤထံးဒဲၣ်ခိထံၣ်တၢ်ရဲၣ်ကျဲၤတၢ်တၢ်သိၣ်တၢ်သိ(SDCL 12-28-7.1)လိၣ်ဘၣ်ဝဲလၢပုၤကိဖိကိးဂၤလၢအကန့ၣ်လီၤကိန့ၣ်,လၢတၢ်ကတူၢ်လိၢ်အိၣ်အဂီၢ်,အလိၢ်အိၣ်လၢအဝဲကဘၣ်န့ၣ်န့ၣ်ကိအပူၤဘၣ်မူဘၣ်ဒါလၢကသံၣ်သရၣ်အလံာ်အုၣ်သးဘၣ်ထွဲဒီးအဝဲဘၣ်တၢ်သမံသမိးတၢ်လံအိၣ်,တၢ်သမံသမိးအိၣ်အဖၢ,ဘၣ်ထွဲဒီးတၢ်ဆဲးကသံၣ်ဒီးသဒၢအဂ့ၢ်အကျိၤသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်သိၣ်တၢ်သိအဝဲအံၤမ့ၢ်ဝဲဒၣ်လၢဖိသ့ၣ်ကိးဂၤဒဲးလၢအန့ၣ်လီၤဆူကလံၤထံးဒဲၣ်ခိထံၣ်ကိအတၢ်ရဲၣ်ကျဲၤအပူၤအခိၣ်ထံးက တၢ်တဘျီတဖၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.အစ့ၢ်ကတၢ်,ကသံၣ်ဒီးသဒၢလၢတၢ်လိၢ်ဘၣ်လၢဖိသ့ၣ်ကဆဲးအိၣ်တဖၣ်မ့ၢ်ဝဲ...

- က. တၢ်လၢတီၤဘျီကိတၢ်ရဲၣ်ကျဲၤလိၢ်ဘၣ်ဝဲတဖၣ်..
 - ၁. ကသံၣ်ဒီးသဒၢဘၣ်ယးဒီးတၢ်ခဲအိၣ်တၢ်(DTP)တၢ်ဆါလွံၢ်ဖျါန့ၣ်.
 - ၂. ကသံၣ်ဒီးသဒၢဘၣ်ယးဒီးတၢ်ဆါလီၤဘျီ(OPV)သၢဖျါန့ၣ်.

- ၃. ကသံဒီသဒေဘာဘ်ယးဒီးတမူးဖိ(တၢ်ဆါဖိ)(MMR)တၢ်ဆါခံဖျၢၣ်ဖဲအသးနံၣ်အိၣ်၁၂လါဝံၤအလီၢ်ခံ.
- ၄. ကသံဒီသဒေဘာဘ်ယးဒီးတၢ်လီၤကိၢ်တိးကွၢ်တၢ်ဆါ(Hib)တဖျၢၣ်ဖဲအသးနံၣ်အိၣ်၁၂လါဝံၤအလီၢ်ခံ(ဖဲဖိသၣ်အိၣ်ဖျၢၣ်ယဲၤနံၣ်ဝံၤအလီၢ်ခံတလီၢ်ဆဲးကသံၣ်တခါအံၤလၢၤဘၣ်).
- ၅. ကသံဒီသဒေဘာဘ်ယးဒီးတၢ်ထီၣ်ထါတၢ်ဆါ(Chicken pox)ခံဖျၢၣ်ဖဲဖိသၣ်အသးနံၣ်အိၣ်၁၂လါဝံၤအလီၢ်ခံ.

တၢ်ဆဲးကသံၣ်ဒီသဒေဘာဘ်ယးဒီးတမူးဖိသးလၢဖိသၣ်တီၤဘျီကွၢ်တဖၣ်အဂီၢ်ကဘၣ်တၢ်မၤနီၣ်မၤယါအီၤလၢဖိသၣ်အကွၢ်တၢ်ကွဲးနီၣ်အပူၤဒီးကဘၣ်တၢ်မၤဘၣ်က့ၤအီၤဖဲဖိသၣ်ဆဲးကဒီးကသံၣ်ဒီသဒေဘာဘ်ယးဒီးအခါန့ၣ်လီၤ.ကသံၣ်ဒီသဒေဘာဘ်ယးဒီးအလံာ်အုၣ်သးအဝဲအံၤတၢ်ကဘၣ်လဲၤစီၢ်ယုၣ်အီၤဖဲဖိသၣ်လဲၤန့ၣ်လီၤအူတီၤဖိသၣ်ကွၢ်အဆၢကတီၢ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်မၤပျဲၤလီၤတၢ်ဆဲးကသံၣ်ဒီသဒေဘာဘ်ယးဒီးမုၢ်နံၣ်မုၢ်သီ(လၢ,မုၢ်နံၣ်,နံၣ်)မုၢ်တၢ်လၢအလီၢ်သပျၢ်ကတၢၢ်လၢတၢ်ကသူၤအီၤလၢကသံၣ်ဒီသ ဒေဘာဘ်ယးဒီးအဖိခိၣ်,မ့တမ့ၢ်တၢ်ကွဲးဒီးလၢပဖးအီၤညီန့ၣ်လီၤ.တၢ်မၤပျဲၤလၢတလီၤတၢ်လီၤဆဲးမ့တမ့ၢ်တၢ်မၤတၢ်ပနီၣ်သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်တဘၣ်တၢ်တူၢ်လီၢ်အီၤဘၣ်န့ၣ်လီၤ.

ခ. ကသံၣ်ဒီသဒေဘာဘ်ယးဒီးတဖျၢၣ်ဖဲဖိသၣ်အိၣ်၁၂လါဝံၤအလီၢ်ခံ

- ၁) တၢ်ခၢ်အိၣ်တၢ်တၢ်ဆါ(DTP)အကသံၣ်ဒီသဒေဘာဘ်ယးဒီးလွံၢ်ဖျၢၣ်မ့တမ့ၢ်အါန့ၣ်လွံၢ်ဖျၢၣ်.ဖဲအသးနံၣ်အိၣ်လွံၢ်နံၣ်န့ၣ်အစ့ၤကတၢၢ်ကဘၣ်ဆဲးဝဲတဖျၢၣ်လီၤ.(ဖိသၣ်လၢနံၣ်န့ၣ်အဖိခိၣ်တဖၣ်ကဒီးန့ၣ်တၢ်ခၢ်အိၣ်တၢ်ကိၢ်ယုၢ်ဘိညး(TD)ကသံၣ်ဒီသဒေဘာဘ်ယးဒီးန့ၣ်လီၤ.)
- ၂) ကသံၣ်ဒီသဒေဘာဘ်ယးဒီးတၢ်ဆါလီၤဘျီ(OPV)မ့တမ့ၢ်(IPV)သၢဖျၢၣ်မ့တမ့ၢ်အါန့ၣ်သၢဖျၢၣ်န့ၣ်လီၤ.ဖဲဖိသၣ်အိၣ်လွံၢ်နံၣ်အလီၢ်ခံန့ၣ်အစ့ၤကတၢၢ်ကဘၣ်ဆဲးဝဲတဖျၢၣ်လီၤ.ဖဲဖိသၣ်အိၣ်၁၂လါဝံၤအလီၢ်ခံန့ၣ်လဲၤန့ၣ်တလီၢ်ဆဲးကသံၣ်(OPV)တခါအံၤလၢၤဘၣ်.
- ၃) ဖိသၣ်အိၣ်၁၂လါဝံၤအလီၢ်ခံကဘၣ်ဆဲးဝဲကသံၣ်ဒီသဒေဘာဘ်ယးဒီးတမူးဖိ(MMR)(တၢ်ဆါဖိ)ခံဖျၢၣ်,တဖျၢၣ်ဒီးတဖျၢၣ်အဒုစၢၤကဘၣ်ယံၤဝဲအသီ၃၀ မ့တမ့ၢ်ကသံၣ်သရၣ်ယုၣ်ကွၢ်ဝဲတမူးဖိ(တၢ်ဆါဖိ)အိၣ်တအိၣ်န့ၣ်လီၤ.
 -ဖဲဖိသၣ်အသးနံၣ်အိၣ်၁၂လါဝံၤအလီၢ်ခံဘၣ်ဆဲးဝဲကသံၣ်ဒီသဒေဘာဘ်ယးဒီးကွၢ်မနံၣ်တမူးဖိ(တၢ်ဆါဖိ)ခံဖျၢၣ်လၢတဖျၢၣ်ဒီးတဖျၢၣ်အဒုစၢၤကဘၣ်ယံၤဝဲအသီ၃၀မ့တမ့ၢ်ဒုးန့ၣ်ဖျါထီၣ်တၢ်ယုၣ်ညါအိၣ်ဒီးတၢ်အုၣ်သးလၢတမူးဖိတအိၣ် လၢအဖိပျၢ်အပူၤလၢၤဘၣ်န့ၣ်လီၤ.
 -ဖဲဖိသၣ်အသးနံၣ်အိၣ်၁၂လါဝံၤအလီၢ်ခံဘၣ်ဆဲးဝဲကသံၣ်ဒီသဒေဘာဘ်ယးဒီးကိၢ်ယုၢ်ညးတၢ်ဆါ(ဒုးဘိးတၢ်ဆါ)ခံဖျၢၣ်လၢတဖျၢၣ်ဒီးတဖျၢၣ် အဒုစၢၤကဘၣ်ယံၤဝဲအသီ၃၀န့ၣ်လီၤ.
- ၄) ဖဲဖိသၣ်အသးနံၣ်အိၣ်၁၂လါဝံၤအလီၢ်ခံကဘၣ်ဆဲးဝဲကသံၣ်ဒီသဒေဘာဘ်ယးဒီးတၢ်ထီၣ်ထါတၢ်ဆါခံဖျၢၣ်လၢတဖျၢၣ်ဒီးတဖျၢၣ်အဒုစၢၤကဘၣ်ယံၤဝဲအသီ၃၀န့ၣ်လီၤ.

တၢ်သိၣ်တၢ်သီလီၢ်ဘၣ်ဝဲလၢတၢ်ကဘၣ်ဆဲးဝဲတၢ်ထီၣ်ထါကသံၣ်ဒီသဒေဘာဘ်ယးဒီးမ့တမ့ၢ်တၢ်ကွဲးနီၣ်ကွဲးယါအိၣ်ဝဲလၢနဖိန့ၣ်ဘၣ်တၢ်ထီၣ်ထါဝံၤတ့ၢ်လဲၤန့ၣ်လီၤ.

ကသံၣ်ကသီလၢကွၢ်

တၢ်လီၤလၢအဖိလၢတဖၣ်အံၤမုၢ်အိၣ်လၢပျဲၤန့ၣ်,လၢတၢ်အံးထွဲကွၢ်ထွဲနဖိလၢကွၢ်ခိဖျါတၢ်ဒုးအီၤအီၤကသံၣ်မုၢ်ဂ့ၤ,ကသံၣ်လၢအထံလဲအိၣ်မုၢ်ဂ့ၤတအိၣ်မုၢ်ဂ့ၤတၢ်ကိၢ်တၢ်ခဲတအိၣ်ဘၣ်.ဘၣ်ဆၣ်တၢ်လၢအဖိလၢတဖၣ်အံၤလီၢ်ဝဲဒၣ်သပျၢ်ကတၢၢ်လီၤ.

- ၁. ကသံၣ်လၢတၢ်ဟဲဆုၤအီၤလၢကွၢ်ခဲလၢကဘၣ်အိၣ်ဒီးအဒေလၢအနီၢ်ကီၢ်လၢအအိၣ်ယုၢ်ဒီးကသံၣ်သရၣ်အလံာ်န့ၣ်ကျဲလၢအကျးလီၤယၢ်ဝဲလၢကသံၣ်အဒေလီၤန့ၣ်လီၤ.
- ၂. ကသံၣ်လၢတၢ်ဟဲဆုၤအီၤအူကွၢ်ခဲလၢကဘၣ်ကြးဝဲဒီးပုၤဆါအသးနံၣ်ဒီးကဘၣ်ဘၣ်(FDA)တၢ်အိၣ်တၢ်အီၤဒီးကသံၣ်ကသီပုၤဟဲဆုၤတဖၣ်အသးန့ၣ်လီၤ.ဘံးတၢ်မံၤ,သ့ၣ်ဂံၢ်ဝၣ်ဝဲလၢအမၤဘျီတၢ်ဆါတဖၣ်တၢ်တဘၣ်ဟဲစီၢ်အီၤအူကွၢ်ဘၣ်.

- ၃. တ်မာပုၤတၢ်ဟ့ၣ်စိဟ့ၣ်ကမိၤအလံာ်ကုဒီးတၢ်ဟ့ၣ်အခွဲးလၢတၢ်ဒုးအိကကသံၣ်ကသီအလံာ်ကုန့ၣ်တၢ်ကဘၣ်ပာ်အီၤလၢလံာ်တြၢ်အပူၤ,လၢအပာ်ယုာ်ဒီးမိၢ်ပာ်ပုၤကွၢ်ထွဲတၢ်အတၢ်ကွဲးလီၤအမံၤ လၢကသံၣ်လၢအထံလဲတအိၣ်တဖၣ်အဂီၢ်,ဒီးမိၢ်ပာ်ပုၤကွၢ်ထွဲတၢ်ဒီးကသံၣ်သရၣ်လၢအဟ့ၣ်လီၤဖိသၣ်အကသံၣ်ခံၣ်လီၤအမံၤကွဲးစဲလၢကသံၣ်လၢဖိသၣ်ကဘၣ်အီၤလၢကွဲးလၢအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.တၢ်ဘၣ်ယိာ်ဘၣ်ဘီလၢကသံၣ်အဖိခိၣ်မ့တမ့ၢ်တၢ်သံကွၢ်မ့ၢ်အိၣ်န့ၣ်ဝံသးစူၤဆဲးကျိးဒီးကွဲးအကသံၣ်သရၣ်မ့ၢ်ဖိတက့ၢ်.

အိၣ်လၢကွဲးပုၤဖဲတၢ်ဂဲၤလီၢ်ကွဲးအဆၢကတီၢ်

မ့တမ့ၢ်လၢမိၢ်ပာ်,သရၣ်,ဒီးကွဲးခိၣ်ယုၤန့ၣ်အခွဲးဘၣ်န့ၣ်,ပုၤကွဲးဖိခဲလၢဖဲတၢ်ပာ်ကသုၣ်ကသီအဆၢကတီၢ်အိၣ်လၢတၢ်သုၣ်ထီၣ်အပူၤတသ့နီတဂၤဘၣ်န့ၣ်လီၤ.အလီၢ်မ့ၢ်အိၣ်လၢဖိသၣ်ကဘၣ်အိၣ်လၢတၢ်သုၣ်ထီၣ်အပူၤခိဖျိအတၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့တၢ်ဂ့ၢ်ကိအယိဖဲတၢ်ဂဲၤလီၢ်ကွဲးအဆၢကတီၢ်န့ၣ်.မိၢ်ပာ်ကဘၣ်ကွဲးလံာ်ဆူအဖိအကွဲးသရၣ်အအိၣ်န့ၣ်လီၤ.တၢ်မ့ၢ်ယုၤန့ၣ်အခွဲးယံာ်ယံာ်ညီန့ၣ်အါန့ၣ်ယံာ်သီန့ၣ်.ကွဲးခိၣ်လီၢ်ဘၣ်မံၤကွဲးစဲလၢဖိသၣ်အကသံၣ်သရၣ်အအိၣ်န့ၣ်လီၤ.

ဘၣ်ထွဲဒီးတၢ်ပူၤတၢ်ဖျဲးအဂ့ၢ်အကျိၤ

ကွဲးအသိလုၣ်ဘၢးစံတၢ်သိၣ်တၢ်သီဒီးတၢ်ပူၤတၢ်ဖျဲး

- ၁) ပုၤနီၣ်ကွဲးအသိလုၣ်ဘၢးစံအိၣ်ဒီးမူဒါလၢလၢပုၤပုၤလၢပုၤကွဲးဖိဒီးသိလုၣ်အဖိခိၣ်န့ၣ်လီၤ.ပုၤနီၣ်ကွဲးအသိလုၣ်အတၢ်ရူလီၢ်မုာ်လီၢ်ဒီးပုၤကွဲးဖိတဖၣ်အပတီၢ်ကြၢးလီၤကံးဒီးသရၣ်လၢတီၤပူၤန့ၣ်လီၤ.ကွဲးအသိလုၣ်လၢအပာ်ဆုၢ်ထီၣ်ဆုၢ်လီၤပုၤကွဲးဖိန့ၣ်လုၤတက့ၤတမ့ၢ်တၢ်ခွဲးတၢ်ယာ်နီၢ်နီၢ်တခါဘၣ်,ဘၣ်ဆၣ်မ့ၢ်စ့ၢ်ကိးတၢ်ခွဲးတၢ်ယာ်လီၤဆိတခါ,ဒီးတန့ၤထီၣ်အသးလၢတၢ်သုၣ်စူးဆဲးလၢလုလၢအဖိခိၣ်ဒီးတၢ်အိၣ်မူမၤထွဲတၢ်သိၣ်တၢ်သီအဖိခိၣ်န့ၣ်လီၤ.သိလုၣ်အတၢ်ပူၤတၢ်ဖျဲးအဂီၢ်ဒီးတၢ်မ့ၢ်ကဲထီၣ်လၢပုၤဒီးသိလုၣ်ဖိတဖၣ်မၤကီၢ်မၤဂီၤမၤကီၢ်မၤခဲတၢ်လၢသိလုၣ်အပူၤန့ၣ်,မ့တၢ်အရူဒိၣ်လၢပုၤနီၣ်သိလုၣ်ဖိတဖၣ်ကဘၣ်ပာ်ဖျါထီၣ်ပုၤကွဲးဖိလၢအမၤတပျုာ်တပျီၤတၢ်,မၤကမၢ်တၢ်သိၣ်တၢ်သီတဂၤအမံၤဆူကွဲးအပုၤဘၣ်မူဘၣ်ဒါအအိၣ်တဘျီယီၤန့ၣ်လီၤ.ခိဖျိလၢပုၤကွဲးဖိတဂၤအံၤမၤတၢ်ဒ်အံၤအယိ,ဘၣ်သုၣ်သုၣ်တၢ်တဖုးဒီးလၢအီၤကွဲးအသိလုၣ်လၢဘၣ်န့ၣ်လီၤ.
- ၂) ပုၤကွဲးဖိခဲလၢလၢအဒီးကွဲးအသိလုၣ်န့ၣ်,ကဘၣ်ဒိကနၢ်ကွဲးအသိလုၣ်တၢ်သိၣ်တၢ်သီခဲလၢဒီးကွဲးခိၣ်န့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.
- ၃) ပုၤကွဲးဖိတဖၣ်ကဘၣ်ဆုၣ်နီၤဒုၣ်လၢအနီၢ်ကစၢ်အလီၢ်ဆုၣ်နီၤအလီၢ်န့ၣ်လီၤ.
- ၄) တၢ်သုၣ်စူးဆဲးလၢလုလၢလၢအမၤအသးလၢတီၤဒေးပူၤတဖၣ်တၢ်ဆၢထံၣ်စ့ၢ်ကိးအီၤလၢကွဲးသိလုၣ်အပူၤန့ၣ်လီၤ.တၢ်ကတီၤမ့ၢ်ဆုၣ်မ့ၢ်ဂီၤတဖၣ်တၢ်ဟ့ၣ်အီၤအခွဲးလီၤ.တၢ်ကတီၤဖးဒိၣ်တၢ်ဒီးတၢ်ကတီၤတကြၢးတဘၣ်တဖၣ်တၢ်တဟ့ၣ်အခွဲးဘၣ်.
- ၅) ပုၤကွဲးဖိတဖၣ်ကဘၣ်ဟဲတုၤလၢတၢ်ပတုၣ်သိလုၣ်အလီၢ်ဘၢဆၣ်ဘၣ်ကတီၢ်န့ၣ်လီၤ.သိလုၣ်အိၣ်ခိးတၢ်အါန့ၣ်တၢ်ဆၢကတီၢ်လၢတၢ်ပာ်ပနီၣ်အီၤလၢပုၤဟဲတုၤစဲၤခဲအဂီၢ်တသ့လုၤတက့ၤဘၣ်န့ၣ်လီၤ.
- ၆) ပုၤကွဲးဖိတဖၣ်ဖဲအခိးကွဲးအသိလုၣ်အခါတဘၣ်ဆၢထၢၣ်လၢသိလုၣ်ကျဲးဖိခိၣ်ဘၣ်.

- ၇) ပုဂံကိစ္စတဖန်ကဘဉ်မၤစၢၤပုဂံနီၣ်သိလုၣ်ဒ်သိးသိလုၣ်ပုဂံကအိၣ်ကဆဲးကဆိ၊ဒီးတၢ်အိၣ်သးခဲလၢၣ်ကကြၢၤဝဲလၢတၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.ပုဂံကိစ္စတဖန်တဘဉ်စူးကွံာ်တၢ်တယၢ်လၢသိလုၣ်အပူၤမ့ၢ်ဂ့ၤဖီလီၤလံာ်က့ၤလံာ်ခိလၢသိလုၣ်အပူၤမ့ၢ်ဂ့ၤလၢသိလုၣ်တြၢၤမဲၣ်ညါမ့ၢ်ဂ့ၤန့ၣ်ဘဉ်လီၤ.
- ၈) ပုဂံနီၣ်သိလုၣ်မ့ၢ်တဟ့ၣ်အခွဲးန့ၣ်ပုဂံကိစ္စတဖန်တဘဉ်ကးတံာ်တြၢၤမ့ၢ်ဂ့ၤအိးထီၣ်တြၢၤမ့ၢ်ဂ့ၤန့ၣ်ဘဉ်.ပုဂံကိစ္စတဖန်လုၤတက့ၤ,တဆၢကတီၢ်ဂ့ၤဂ့ၤ,တဘဉ်ဂီၢ်ထီၣ်အစုမ့ၢ်ဂ့ၤအခိၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤလၢကိစ္စသိလုၣ်အတြၢၤတဖန်အချၢဘဉ်.
- ၉) ဖဲသိလုၣ်လဲၤတၢ်အခါပုဂံကိစ္စတဖန်လုၤတက့ၤတဘဉ်ဂဲၤလီၢ်ကွဲးဟူးဂဲၤလၢသိလုၣ်ပုဂံမ့ၢ်ဂ့ၤ,ကျဲးစၢၤဂဲၤဆၢထၢၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤန့ၣ်ဘဉ်လီၤ.
- ၁၀) တၢ်ဟးဂုၢ်ဟးဂီၢ်မ့ၢ်အိၣ်ထီၣ်လၢသိလုၣ်ပုဂံန့ၣ်ပုဂံကိစ္စတဖန်ကဘဉ်တဲဘဉ်ပုဂံနီၣ်သိလုၣ်တဘျီယီလီၤ.
- ၁၁) ပုဂံကိစ္စတဖန်ကဘဉ်မၤထွဲပုဂံနီၣ်သိလုၣ်အတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤဖဲတၢ်န့ၣ်လီၤ/တၢ်ဟးထီၣ်သိလုၣ်အဆၢကတီၢ်ဒီးတၢ်ခိကျဲၤမ့ၢ်ဂ့ၤကျဲၤမ့ၢ်ဖးဒိၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤအဆၢကတီၢ်န့ၣ်လီၤ.
- ၁၂) ပုဂံကိစ္စတဖန်ကဘဉ်အိၣ်ခိးကိစ္စအသိလုၣ်အမ့ၢ်အူပနီၣ်လၢပုဂံနီၣ်သိလုၣ်ဟ့ၣ်ထီၣ်ဝဲလၢကခိကျဲၤအဂီၢ်မ့ၢ်တမ့ၢ်ကျဲၤမ့ၢ်ဒိၣ်အဂီၢ်ဝဲကဘဉ်ခိဝဲတဘျီယီန့ၣ်လီၤ.ပုဂံကိစ္စတဖန်ကဘဉ်ခိကျဲၤလၢသိလုၣ်ဘးစံအမဲၣ်ညါအစ့ၤကတၢၢ်အခိၣ်ယီၢ်တဆံဒ်သိးပုဂံနီၣ်သိလုၣ်ဘးစံကထံၣ်အီၤဂ့ၤဂ့ၤတက့ၢ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.
- ၁၃) ပုဂံကိစ္စတဖန်မ့ၢ်အဲၣ်ဒီးစံၣ်လီၤသိလုၣ်လၢအတမ့ၢ်အသိလုၣ်ပတုၢ်အလီၢ်ဘဉ်န့ၣ်ကဘဉ်ဒုးန့ၣ်ပုဂံနီၣ်သိလုၣ်ဖိလၢအမိၢ်ပၢ်အတၢ်ယုန့ၣ်အီၤအခွဲးအလံာ်န့ၣ်လီၤ.
- ၁၄) ပုဂံကိစ္စတဖန်ကဘဉ်အိၣ်ဒီးတၢ်သ့ၣ်စူးဆဲးလၢအဂ့ၤလၢပုဂံနီၣ်သိလုၣ်အဖီခိၣ်,လၢအသကိးအဖီခိၣ်ဒီးလၢကမျၢၢ်အကျါစ့ၢ်ကိးန့ၣ်လီၤ.

တၢ်မ့ၢ်ကဲထီၣ်လၢပုဂံကိစ္စတဖန်တဒိကန့ၣ်တၢ်သိၣ်တၢ်သိၣ်ကိစ္စခိၣ်အတၢ်ဆၢတဲာ်န့ၣ်,ပုဂံကွၢ်ထွဲသိလုၣ်အခိၣ်မ့ၢ်တမ့ၢ်ပုဂံနီၣ်သိလုၣ်ဖိတဖန်ကဘဉ်မၤတၢ်လၢအဖီလၢတဖန်အံၤလီၤ.

တၢ်ကမၢ်တၢ်တဘျီ .. ကဘဉ်တၢ်ဟ့ၣ်ပလီၢ်အီၤလၢပုဂံနီၣ်သိလုၣ်ဒီးတၢ်ကကွဲးပတံထီၣ်ဝဲတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျဲၤဆူကိစ္စခိၣ်အအိၣ်ဒီးတၢ်ကကွဲးစ့ၢ်ကိးလံာ်ဆူအမိၢ်အပၢ်အိၣ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ကမၢ်ခံဘျီတဘျီ .. တၢ်ကဒုးသ့ၣ်ညါမိၢ်ပၢ်လၢအဝဲတဘဉ်ဒီးကိစ္စအသိလုၣ်လၢယဲၤသိအတီၢ်ပူၤန့ၣ်လီၤ.

တၢ်ကမၢ်သၢဘျီတဘျီ .. တၢ်ကဒုးသ့ၣ်ညါမိၢ်ပၢ်လၢအဝဲတဘဉ်ဒီးကိစ္စအသိလုၣ်လၢအသိတဆံအတီၢ်ပူၤန့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဒုးသ့ၣ်နီၣ်မိၢ်ပၢ်-ဖဲအဝဲတၢ်တဒုးဒီးအီၤသိလုၣ်လၢအသိတဆံအတီၢ်ပူၤဝဲၤအလီၢ်ခံအဝဲမ့ၢ်ဆဲးမၤတပျုၣ်တပျီဒီးတၢ်ဆူညါန့ၣ်.လၢဒိတန့ၣ်ညါအတီၢ်ပူၤန့ၣ်တၢ်တဒုးဒီးလၢအီၤကိစ္စအသိလုၣ်လၢဘဉ်လီၤ.တၢ်ဂ့ၢ်မ့ၢ်ဖဲကဲထီၣ်ဒ်အံၤန့ၣ်,မိၢ်ပၢ်တဖန်အိၣ်ဒီးတၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်လၢကထံၣ်လီၢ်အသးဒီးပုဂံနီၣ်သိလုၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ,ပုဂံကွၢ်ထွဲသိလုၣ်အခိၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤဒီးကိစ္စခိၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤန့ၣ်လီၤ.

မိၢ်ပၢ်ဒီးကိစ္စတဖန်အတၢ်မၤစၢၤ ဒီး တၢ်မၤသကိးတၢ်ဒီးသိလုၣ်အတၢ်သိၣ်တၢ်သိၣ်/တၢ်ဘျီဒီးတၢ်သိၣ်ဂ့ၤသိဘဉ်အတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤအံၤအံၤမ့ၢ်တၢ်လၢအလိၣ်ဝဲထီၣ်ဒ်သိးတၢ်ကမၤလီၤတၢ်ဝဲဒၣ်လၢတၢ်ပူၤတၢ်ဖျဲးလၢပုဂံကိစ္စလၢအဒီးကိစ္စအသိလုၣ်ဘးစံတဖန်ကအိၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

တီပူတော်ဂ်တော်ကျိတဖဉ်

တၢ်သမံသမိးတၢ်(တၢ်ဒီးစး)

ကီၢ်စံၣ်ဒီးလီၢ်ကဝီၤအတၢ်သမံသမိးတၢ်ဒီးစးတဘျုးခါဘၣ်တၢ်မၤအီၤလၢဒီတနံၣ်ညါအတီၢ်ပူၤဒ်သိးတၢ်ကသ့ၣ်ညါဘၣ်နဖီ အတၢ်မၤနၤအပတီၢ်ဒီးအတၢ်လဲၤထီၣ်လဲၤထီၣ်အပတီၢ်စ့ၢ်ကိးန့ၣ်လီၤ. တၢ်သမံသမိးတၢ်ဒီးစးလၢလၢ်သ့ၣ်တဖဉ်အံၤပၢ်ယုၣ် ဘၣ်ဆၣ်တၢ်ဟံၣ်နီၣ်အီၤတအိၣ်ဘၣ်.

- MAP-တၢ်မၤလီၤတၢ်တၢ်သ့တၢ်ဘၣ်အတၢ်ဒိၣ်ထီၣ်ထီၣ်(တီၤဖိသုၣ်-၂ တီၤကွီဖိ)-သ့ၣ်လၢလီၤဆၢကတီၢ်,တၢ် ဂီၢ်ခါအဆၢကတီၢ်,တၢ်ကီၢ်ထီၣ်သိဆၢကတီၢ်.
- Access (အဲးစးတၢ်ဒီးစး)
- WAPT (ဝးဒၣ်အဲးစးတၢ်ဟံၣ်လီၤတီၤပတီၢ်အတၢ်ဒီးစး).

တၢ်သမံသမိးတၢ်ဒီးစးအစၢကဘၣ်တၢ်တဲဘၣ်နၤဖဲမိၢ်ပၢ်ကွီၤသရၣ်တၢ်အိၣ်ဖိၣ်အဆၢကတီၢ်န့ၣ်လီၤ.နဘၣ်တၢ်ကွဲမုၢ်နၤလၢန ကဟဲတၢ်ပိၢ်တဲသကိးတၢ်ဒီးစးအစၢအဝဲအံၤဒီးနဖီအကွီၤသရၣ်မ့တမ့ၢ်ကွီၤခိၣ်တဘျီဂ့ၤတဘျီဂ့ၤန့ၣ်လီၤ.

တၢ်အိၣ်ဖိၣ်တဖဉ်

မိၢ်ပၢ်-သရၣ်တၢ်အိၣ်ဖိၣ်မ့ၢ်တၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်တခါလၢနကတၢ်ပိၢ်တဲသကိးဘၣ်နဖီအတၢ်ဖဲးတၢ်မၤအဂ့ၢ်အကျိၤန့ၣ်လီၤ.တၢ် အိၣ်ဖိၣ်ဒ်အံၤကဘၣ်တၢ်မၤအီၤတနံၣ်ခံၣ်ဘျီန့ၣ်လီၤ.ဟံၣ်ဒီးကွီၤအတၢ်ဂုၢ်ကျဲးစးထဲးဂံၢ်ထဲးဘါလၢတၢ်သးတဖျါၣ်ယီအံၤမ့ၢ် တၢ်အရဒိၣ်ဒိၣ်မးလၢဖိသုၣ်အတၢ်သ့ၣ်ခုသးခုဒီးတၢ်မၤန့ၣ်ၤမၤနၤအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.မိၢ်ပၢ်တဖဉ်တၢ်ကွဲမုၢ်အီၤလၢကဟဲတၢ်ပိၢ် တဲသကိးတၢ်ဒီးသရၣ်တဖဉ်မ့တမ့ၢ်ကွီၤခိၣ်တဖဉ်တဆၢကတီၢ်ဂ့ၤဂ့ၤဖဲအချးအခါန့ၣ်လီၤ.

တၢ်သိၣ်ဂ့ၤသီဘၣ်တၢ်ဘျါ

တီၤဖုၣ်ကွီၤကိးဖျါၣ်ဒီးအိၣ်ဒီးအတၢ်သိၣ်ဂ့ၤသီဘၣ်တၢ်ဘျါလၢတၢ်ကဘၣ်လူၤပိၢ်မၤထွဲအီၤန့ၣ်လီၤ.တၢ်သံကွၢ်မ့ၢ်အိၣ်,တၢ် သ့ၣ်ကီၢ်သးဂီၤသးဘၣ်တံၢ်တံၢ်မ့ၢ်အိၣ်ကြးဆဲးကျိးလီၤလီၤဆူကွီၤခိၣ်န့ၣ်လီၤ.ဘျုးခါတီၤဖုၣ်ကွီၤမ့ၢ်ဝဲ “ဖဲၣ်ဘၣ်အၣ်အဲးစံ” (တၢ်မၤယူမၤဖိးဒီးတၢ်တိစၢၤမၤစၢၤလုလၢ်သကဲၣ်ပဝးလၢအဂ့ၢ်)(PBIS-Positive Behavior Intervention and Support) အကွီၤန့ၣ်လီၤ.ပပုၤကွီၤဖိးပုၤမၤတၢ်ဖိတဖဉ်ပသ့ဝဲ “ဖးဒိၣ် ဒီး တၢ်စံၣ်ပိလိ”(HUGES & BUBBLE)အကျိၤအကျဲလၢပက မၤဂ့ၤထီၣ်တၢ်ဟံၣ်သ့ၣ်ဟံၣ်သးလၢအဂ့ၢ်သ့ၣ်တဖဉ်န့ၣ်လီၤ.

HUGS(တၢ်ဖိးဟုယၣ်)

- H- တၢ်မၤစၢၤပုၤဂၤ
- U- တၢ်စူးကါသ့ၣ်လုလၢ်လၢအယံလၢ
- G- ထံဖိကီၢ်ဖိလၢအဂ့ၢ်
- S- အိၣ်ဒီးတၢ်ပူၤတၢ်ဖျဲး

Bubble (တၢ်ပိလိ)

- B- အိၣ်ဒီးတၢ်ပူၤတၢ်ဖျဲး
- U- သ့ၣ်လုလၢ်လၢအဂ့ၢ်သ့ၣ်တဖဉ်
- B- တၢ်သ့ၣ်ဟံးန့ၣ်မူဒါ
- B- တၢ်အိၣ်ကတဲၣ်ကတီၢ်ဆိသး
- L- တၢ်ဒိကနၢ်
- E- တၢ်ဆူလၢ်ဟူတၢ်လၢအဂ့ၢ်ကတၢ်

ဖိသန်အိတ်လီတော်လောကွဲဖဲကွဲပျိုဝံအလီခံ

ဖိသန်တဖန်တဘျီဘျီတော်ကဟ်လီတော်အီလောကွဲဖဲကွဲစံလီဝံအလီခံခိဖျိုကဘန်မဝံကောအတော်မမုတမုခိဖျိုတလူထွတ်သိတ်တံသီတခါခါအယိနနလီ.ဖိသန်တနီနီကဘန်အိတ်တော်ဖိခိဖျိုအိတ်ဒီးမူဒါလောကဘန်မကဆိုကတော်လောတီဒေးပူအယိလီ.ပုကွဲဖိတဖန်မုအိတ်တော်လောကွဲဖဲကွဲစံလီဝံအလီခံအါနန ၁၅မံးနံးနနတော်ဟ့အခွဲလောကတဲဘန်အမိအဟ်လောဟံဒီးဒူးသုညါအီတော်ဂွတ်ကျိတဖန်နနလီ.ဖဲဟါ ၃း၁၅မံးနံးနနပုကွဲဖိခဲလော်ကြားဟးထီတော်သုတထီအချာနနလီ.

နီခိတ်ကုန်ဘန်ကုန်သု

နီခိတ်ကုန်ဘန်ကုန်သုတီမုတော်မဂုထီတော်အကံအစိတခါဖဲကွဲဖိတဖန်ကူကဲဒင်တော်ကူတော်ကလောအကြားဒီးတော်ဂဲလီကွဲအဂီအခါနနလီ.တော်ကူတော်ကလောအကြားဝဲဘန်ဝဲနနဟ်ယုဒီးခိတ်ဖဲထဲနံးရှူးလောအဘန်တော်ဆးအီလောတော်ဘုဒ်မုတမုဘဲလ်ခြိတ်တော်ဖိတော်လံတဖန်.(jelly Shoes, aqua shoes,ခိတ်ဖဲဂဲကလံတဖန်တဘန်တော်သုအီဘန်).

မုတော်အရဒိတ်ဒိတ်မးလောလီဆီဒင်တော်ပိတ်မုတဖန်ကြားကူဖျိခံစလဲးစံမုတမုကွမ်တဖန်ဖဲမုနံလောအဝဲသုအိတ်ဒီးနီခိတ်ကုန်ဘန်ကုန်သုအတီအခါနနလီ.မိတ်တဖန်မုတဖန်ဒီးလောအဖိကဂဲလီကွဲလောမုနံအဝဲနနခိဖျိုတော်အိတ်ဆူအိတ်ချတော်ဂွတ်ကီအယိနန,အဝဲကဘန်ကွဲလီလံဆူကွဲနနလီ.ပုကွဲဖိတဖန်မုတမုလီဝဲနီခိတ်ကုန်ဘန်ကုန်သုအတီတခါအံအါနနတော်ဆာကတီလောတော်ဟ်ပနီအီ(တနွံ)နန,အဝဲသုကဘန်ဒူး နနဝဲလံကလောကသံသရ်ကွဲလီအမံနနလီ.

လံာ်မးဟ်ဖျါ-တၢ်တဲဖျါထီၣ်ပှၤကိၣ်ဖိအတၢ်လဲၤထီၣ်လဲၤထီ

ကိၣ်သရၣ်တဖၣ်သူဝဲတၢ်မၤနီၣ်လီၤလီၤဆိဆိတဖၣ်ဒီးဟ့ၣ်လီၤက့ၤဝဲမိၢ်ပၢ်ယုၣ်ဒီးလံာ်မးဟ်ဖျါလၢအဟ်ဖျါထီၣ်တၢ်လဲၤထီၣ်လဲၤထီလၢတၢ်ရဲလိာ်မုၢ်လိာ်အပူၤဒီးတၢ်သ့တၢ်ဘၣ်လီၤလီၤဆိဆိတဖၣ်အပူၤန့ၣ်လီၤ.

တီၤဖိသၣ်-တၢ်တုၤထီၣ်ထီၣ်ဘးအတၢ်မၤနီၣ်

- E = ဂ့ၤကတၢၢ် ၉၀% - ၁၀၀%
- M = တုၤလၢတၢ်ဟ်ပနီၣ် ၈၀% - ၈၉%
- P = လဲၤထီၣ်လဲၤထီ ၇၀% - ၇၈%
- N = ၇၀%ဆူအဖိလၢ်လိာ်ဘၣ်အါထီၣ်တၢ်ဆၢကတီၢ်
- = တၢ်တမၤလိအိၤဒံးဘၣ်

တီၤဖိသၣ်အတၢ်ဂုၢ်ကျဲးစးအတၢ်ပနီၣ်

- + = လီၤသူၣ်မံသးမုၢ်
- = လိာ်ဘၣ်အါထီၣ်တၢ်ဆၢကတီၢ်

တတီၤ-တၢ်တုၤထီၣ်ထီၣ်ဘးအတၢ်ပနီၣ်

- 1 = လၢတၢ်ဟ်ပနီၣ်အဖိခိၣ်
- 2 = လဲၤထီၣ်လဲၤထီ - န်တၢ်ဟ်ပနီၣ်
- 3 = လဲၤထီၣ်လဲၤထီ - လၢတၢ်ဟ်ပနီၣ်အဖိလၢ်

တတီၤဖိအတၢ်ဂုၢ်ကျဲးစးအတၢ်ပနီၣ်

- O = ဂ့ၤဒိၣ်မးလီၤ
- S = လီၤသူၣ်မံသးမုၢ်လီၤ.
- N = လိာ်ဘၣ်အါထီၣ်တၢ်ဆၢကတီၢ်လီၤ.

တီၤပူၤမူးသးဖုံ

ပအိၣ်ဒီးတၢ်ဟ်ပနီၣ်ယၢ်တၢ်ဆၢကတီၢ်ဖျါကိာ်လၢတၢ်ကမၤမူးသးဖုံလၢတီၤပူၤဒ်အမ့ၢ်,ဟီလိဝံ,ကိၣ်ထီၣ်လၢခံကတၢၢ်တနံၤခရံၣ်အိၣ်ဖျါတၢ်ဟးကသုၣ်ကသီ,ဒီးတၢ်အဲၣ်မုၢ်နံၤတဖၣ်န့ၣ်လီၤ.မိၢ်ပၢ်တဖၣ်မုၢ်အဲၣ်ဒီးဆူလီၤအတၢ်ဟ့ၣ်ဖိတဖၣ်ဖဲမုၢ်နံၤအဝဲန့ၣ်မ့တမ့ၢ်ဖဲအဖိနံၤအိၣ်ဖျါဆၢက့ၤအနံၤန့ၣ်,လၢတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲးလၢဝဲအံၤအဂီၢ်တၢ်ကြးဆဲးကျိးကိၣ်သရၣ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဟဲဟးအိၣ်သကိးကိၣ်

မိၢ်ပၢ်တဖၣ်ဘၣ်တၢ်ကွဲၤမုၢ်ဒီးဟ့ၣ်ဂံၢ်ဟ့ၣ်ဘါအိၣ်လၢကဟဲဟးအိၣ်သကိးကိၣ်န့ၣ်လီၤ.လၢတၢ်ကဟဲဟးအိၣ်သကိးကိၣ်အဂီၢ်.မိၢ်ပၢ်တဖၣ်မုၢ်ကိးဆိလီၤတဲမိၢ်ဆူကိၣ်အဝဲၤဒေးမ့တမ့ၢ်ကွဲၤဆိလီၤလံာ်ဆူကိၣ်အဝဲၤဒေးန့ၣ်.မ့ၢ်တၢ်လၢအဂ့ၤဒိၣ်မးတခါန့ၣ်လီၤ.ဒ်လဲၣ်ဂ့ၤဂ့ၤ.တၢ်ဆါကတီၣ်ဒ်လံာ်တဖၣ်အံၤန့ၣ်ပဟ့ၣ်ကူၣ်န့ၣ်လၢတလီၢ်နဟဲဟးအိၣ်သကိးကိၣ်ဘၣ်န့ၣ်လီၤ.

- ◆ ဖဲကိၣ်သရၣ်တအိၣ်လၢကိၣ်ဘၣ်အခါ.
- ◆ ဖဲကိၣ်ဖိဒီးသရၣ်မၤလိတၢ်လၢတီၢ်ဒေးပူၤအခါ.
- ◆ တချုးတၢ်ဟးကသုၣ်ကသိအဆါကတီၢ်မ့တမ့ၢ်ဝံၤအလီၢ်ခံ.
- ◆ မုၢ်နံၤလီၤဆိတဖၣ်ဒ်အမ့ၢ် ဟီလိဝံမ့တမ့ၢ်မူးသးဖုံအနံၤတဖၣ်.
- ◆ ကိၣ်ထီၣ်အခိၣ်ထံးတနံၤမ့တမ့ၢ်အကတၢ်တနံၤ.

ဖိသၣ်လၢအဟဲဟးအိၣ်သကိးကိၣ်တဖၣ်ထီၣ်ဘိပုၤသးပုၤကဘၣ်ဟဲဟးအိၣ်သကိးကိၣ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်တဟဲထီၣ်ကိၣ်ဘၣ်

တၢ်ဟဲထီၣ်ကိၣ်ဘၣ်ဆါဘၣ်ကတီၢ်မ့ၢ်တၢ်လၢအဂ့ၤဒိၣ်နီၢ်မးဒ်သိးတၢ်ကမၤန့ၣ်တၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်မၤဝံၤက့ၤဟံၣ်တၢ်မၤခီဖျိတၢ်တဟဲထီၣ်ကိၣ်န့ၣ်တမ့ၢ်တၢ်တခါလၢအလၢအပူၤထဲသိးတၢ်ဟဲထီၣ်ကိၣ်ဘၣ်န့ၣ်လီၤ.

ပူၤကိၣ်ဖိလၢအအိၣ်လၢအအိၣ်အံၣ်(နီၢ်တဂၤတၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့အတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤ)မ့တမ့ၢ် ၅၀၄ တၢ်မၤ ဘၣ်လိာ်တၢ်အတၢ်တိာ်ကျဲၤ အပူၤလၢအယုၢ်ကိၣ်သ့တဖၣ် တၢ်ကထံၣ်လိာ်ဆိအိၣ်ဘၣ်ထွဲဒီးအတၢ်ယုၢ်ကိၣ်မ့တမ့ၢ်အတၢ်ဟဲထီၣ်ကိၣ် ဖဲခံအဂ့ၢ်အကျိၤ တချုးဒ်းလၢတၢ်ဆုၢ်ထီၣ်အတၢ်ယုၢ်ကိၣ်အဂ့ၢ်အကျိၤဆူပီၢ်ရီၤအအိၣ်ဒ်းဘၣ်န့ၣ်လီၤ.

ဖဲနဖိတဟဲလၢကိၣ်န့ၣ်.ဝံသးစူၤတသ့ဖဲအသ့ဆဲးကျိးဘၣ်ကိၣ်ဆိဆိတက့ၢ်.နဖိမ့ၢ်ဟးအိၣ်ဒီးပူၤတဂၤဂၤဖဲနလဲၤဟးဆူတၢ်လီၢ်အဂၤအခါန့ၣ်.ဝံသးစူၤဒုးသ့ၣ်ညါဘၣ်ကိၣ်တက့ၢ်.

ဖဲနဖိအကိၣ်သရၣ်မ့တမ့ၢ်အကိၣ်ခိမ့ၢ်ထံၣ်ဝဲဒ်တမံၤယီၤလၢလံာ်လံာ်တၢ်ကိတၢ်ခဲတအိၣ်လၢဖိသၣ်အဂီၢ်ဖဲဆါကတီၢ်အံၤအခါဘၣ်န့ၣ်. တၢ်ကဟ့ၣ်ဝဲဖိသၣ်အခွဲးဖဲဂီၤ ၁၁:၃၀မ့တမ့ၢ်ဟါ ၂:၃၀နီၢ်ရံၣ်ဝံၤအလီၢ်ခံလၢအကလဲၤထီၣ်မၤလိဝဲဖဲအနီၣ်တနၢ်ပျီၤစုအတၢ်မၤလိသ့ဝဲဒ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်လီၢ်မ့ၢ်အိၣ်ထီၣ်ဝဲဒ်လၢနကဟဲဟးက့ၤနဖိလၢကိၣ်တချုးကိၣ်စံာ်လီၤဒ်းဘၣ်န့ၣ်.ဝံသးစူၤဆဲးကျိးဘၣ်ကိၣ်လၢဆိတသ့ဖဲအသ့တက့ၢ်.

ဖဲနဖိတဟဲထီၣ်တၢ်လံာ်ကိၣ်မ့ၢ်လၢအအိၣ်ဒီးတၢ်ဆါလၢအဘၣ်ကူၣ်ဘၣ်ကတီၢ်သ့ဒ်အမ့ၢ်(တမူးဖိ(တၢ်ဆါဖိ),ကိာ်ဘိတၢ်ဆါ(ဒုးဘိတၢ်ဆါ),တၢ်ထီၣ်ထါတၢ်ဆါ,တမ့ၢ်တၢ်ခုၣ်မ့တမ့ၢ်တၢ်ဘၣ်သမုာ်ဘၣ်)အခါန့ၣ်.အဝဲကဘၣ်အိၣ်ဒီးတၢ်ကွဲၤယုၤန့ၣ်အခွဲးလၢအကဟဲက့ၤထီၣ်ကဒါက့ၤကိၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.နလဲၤဟံးန့ၣ်တၢ်ယုၤန့ၣ်တၢ်အခွဲးအလံာ်က့အဝဲန့ၣ်လၢကိၣ်ကသံၣ်သရၣ်မုာ်ဖိအအိၣ်ခိဖျိနလဲၤထံၣ်လီၢ်သကိးဒီးအိၣ်ဖဲတီၤထီၣ်ကိၣ်သ့ဝဲဒ်န့ၣ်လီၤ.ဘၣ်သ့ၣ်သ့ၣ်ကညီၤလၢနဂီၢ်ဒိၣ်တက့ၢ်လၢနလဲၤမၤန့ၣ်လံာ်တၢ်ဟ့ၣ်အခွဲးအဝဲန့ၣ်လၢနကသံၣ်သရၣ်မ့တမ့ၢ်ကဝီၤဒိၣ်တၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့အကသံၣ်သရၣ်မုာ်(Wic office)အအိၣ်န့ၣ်လီၤ.နဖိအတၢ်ကိာ်မ့ၢ်ထီၣ်အါန့ၣ် ၁၀၀.၀၀၀၀ဒ်ကြံၢ်န့ၣ်.ကဘၣ်တၢ်ဆုၢ်က့ၤအိၣ်ဆူၣ်ဟံၣ်လီၤ.လၢခံ ၂၄နီၢ်ရံၣ် အတီၢ်ပူၤဖဲအတၢ်ကိာ်မ့ၢ်တအိၣ်လၢဘၣ်န့ၣ်.နဟဲဆုၢ်ကဒါက့ၤနဖိဆူၣ်သ့ဝဲဒ်လီၤ.လၢ၂၄နီၢ်ရံၣ်အတီၢ်ပူၤအတၢ်ကိာ်မ့ၢ်တအိၣ်လၢအါန့ၣ် ၁၀၀.၀၀၀၀ဒ်ကြံၢ်ဒီးအဝဲမ့ၢ်တအိၣ်ကသံၣ်နိတမံၤလၢအတၢ်ကိာ်ကလီၤအဂီၢ်ဘၣ်န့ၣ်.အဝဲဟဲထီၣ်ကဒါက့ၤကိၣ်သ့ဝဲဒ်န့ၣ်လီၤ.

ဖဲနဖိမ့ၢ်လဲၤထံၣ်လီၢ်ကသံၣ်သရၣ်မ့တမ့ၢ်တၢ်ထံၣ်လီၢ်အဂ့ၢ်အဂၤတခါခါန့ၣ်.ဝံသးစူၤကွဲးဒုးသ့ၣ်ညါတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤဆူနဖိအသရၣ်အအိၣ်တက့ၢ်.

တၢ်ဒုးသ့ၣ်ညါတၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်လၢအအိၣ်ဖျါလၢ အဲးဖံအံၣ်ရံၣ်ဖံၣ်အုၣ်အပူၤ လၢအအိၣ်လၢတၢ်ဖုၣ်ဒီးတၢ်ထီၣ်သ့ၣ်တဖၣ်အဂီၢ်

ဟံၣ်ဖိယိတၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့တၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်ဒီးတၢ်ဘၣ်တၢ်ဘၢတၢ်မၤ(FERPA)ဟ့ၣ်ဝဲမိၢ်ပၢ်ဒီးပုၤကိၣ်ဖိလၢအသးနံၣ်အိၣ်
 ၁၈နံၣ်ဒီးအါန့ၣ် ၁၈နံၣ်တဖၣ်(ပုၤကိၣ်ဖိလၢအကြၢးဝဲဘၣ်ဝဲ)အတၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်လၢလၢပုၤပုၤလၢအအိၣ်ယုၣ်ဒီးတၢ်ယုးယိၣ်
 ပးကဲပုၤကိၣ်ဖိအတၢ်ကွဲးနီၣ်ကွဲးယါသ့ၣ်တဖၣ်လၢအပၢ်ယုၣ်ဒီးတၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်လၢတၢ်ကမၤန့ၣ်တၢ်ကွဲးနီၣ်ကွဲးယါအဂီၢ်န့ၣ်
 လီၤ.တၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်တဖၣ်အံၣ်မ့ၢ်ဝဲ.....

- ၁ အိၣ်ဒီးတၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်လၢ ကသမံသမိးဒီးကွၢ်ကဒါက့ၤ ပုၤကိၣ်ဖိအတၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့တၢ်ကွဲးနီၣ်ကွဲးယါ ဖဲကိၣ်ဒီး
 န့ၣ်လံာ်ပတံထီၣ် လၢတၢ်ကတုၢ်လိာ်အီၤ ဝံၤအလီၢ်ခံ ၄၅သီ အတီၢ်ပူၤန့ၣ်လီၤ.

မိၢ်ပၢ်မ့တမ့ၢ်ပုၤကိၣ်ဖိလၢအကြၢးဝဲဘၣ်ဝဲတဖၣ်ကြၢးကွဲးဆုၤထီၣ်လံာ်ဆူကိၣ်ခိၣ်အအိၣ်ဒီးတဲဘၣ်အီၤလၢအအဲၣ်ဒီး
 သမံသမိးကွၢ်တၢ်ကွဲးနီၣ်ကွဲးယါန့ၣ်လီၤ.ကိၣ်အပူၤဘၣ်မူဘၣ်ဒါကရဲၣ်ကျဲၤတၢ်ဆၢကတီၢ်ဒီးတၢ်လီၢ်တၢ်ကျဲၤဝဲၤ ကဒုး
 သ့ၣ်ညါကဒါက့ၤ မိၢ်ပၢ်မ့တမ့ၢ်ပုၤကိၣ်ဖိလၢအကြၢးဝဲဘၣ်ဝဲ တဖၣ် လၢတၢ်ဆၢကတီၢ်ဒီးတၢ်လီၢ်လၢတၢ်ကသမံသ
 မိးကွၢ် တၢ်ကွဲးနီၣ်ကွဲးယါအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

- ၂ အိၣ်ဒီးတၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်လၢ ကပတံထီၣ်တၢ်ဘၣ်ဘၣ်က့ၤပုၤကိၣ်ဖိအတၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့တၢ်ကွဲးနီၣ်ကွဲးယါတဖၣ်လၢ
 မိၢ်ပၢ်မ့တမ့ၢ်ပုၤကိၣ်ဖိလၢအကြၢးဝဲဘၣ်ဝဲန့ၣ်လီၤ.မ့ၢ်တၢ်ကွဲးနီၣ်ကွဲးယါလၢ အတၢ်လီၢ်တၢ်လီၤဆဲး,မ့ၢ်တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်
 ကျိၤလၢအကမၢ်,မ့တမ့ၢ် မ့ၢ်တၢ်လၢအမၤတရီၤတပုၤပုၤကိၣ်ဖိအတၢ်ဘၣ်တၢ်ဘၢတၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်ဒ်အအိၣ်ဖျါလၢအဲးဖံ
 အံၣ်အံၣ်ရံၣ်ဖံၣ်အုၣ်အပူၤအသိး န့ၣ်လီၤ.

မိၢ်ပၢ်မ့တမ့ၢ်ပုၤကိၣ်ဖိလၢအကြၢးဝဲဘၣ်ဝဲတဖၣ်မ့ၢ်အိၣ်ဒီးဝဲလၢကိၣ်ကဘၣ်ဘၣ်က့ၤတၢ်ကွဲးနီၣ်ကွဲးယါန့ၣ်, အဝဲသ့ၣ်
 ကြၢးကွဲးလံာ်ဆူကိၣ်ခိၣ်အအိၣ်ဒီးတဲဘၣ်အီၤလီၢ်တၢ်လီၤဆဲး ဘၣ်ယးတၢ်ကွဲးနီၣ်ဖဲလဲၣ်တခါလၢအအဲၣ်ဒီးဆီတလဲ
 ဝဲ, ဒီးဘၣ်မနုၤအယိတၢ်ကဘၣ်ဆီတလဲအီၤလဲၣ်န့ၣ်လီၤ.ကိၣ်မ့ၢ်ဆၢတဲာ်ဝဲဒၣ်လၢအတဆီတလဲတၢ်ကွဲးနီၣ်ကွဲးယါ
 လၢမိၢ်ပၢ်မ့တမ့ၢ်ပုၤကိၣ်ဖိလၢအကြၢးဝဲဘၣ်ဝဲပတံထီၣ်ဘၣ်န့ၣ်,ကိၣ်ကဒုးသ့ၣ်ညါမိၢ်ပၢ်မ့တမ့ၢ်ပုၤကိၣ်ဖိလၢအကြၢးဝဲ
 ဘၣ်ဝဲ လၢအဘၣ်ထွဲဒီးတၢ်ဆၢတဲာ်ဒီးအဝဲသ့ၣ်အတၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်လၢအကပတံထီၣ်တၢ်လိာ်ဘၢလိာ်ကိၣ်လၢအဘၣ်
 ထွဲဒီးတၢ်ဆီတလဲမၤဘၣ်က့ၤပုၤကိၣ်ဖိအတၢ်ကွဲးနီၣ်ကွဲးယါအံၣ်န့ၣ်လီၤ.တၢ်ဂ့ၢ်အိၣ်လီၤတဲာ်အဂုၢ်အဂၤလၢအဘၣ်
 ထွဲဒီး တၢ်ပတံထီၣ်တၢ်လိာ်ဘၢလိာ်ကိၣ်အကျိၤအကျဲသ့ၣ်တဖၣ် ကဘၣ်တၢ်ဟ့ၣ်လီၤအီၤဆူမိၢ်ပၢ် မ့တမ့ၢ်ပုၤကိၣ်ဖိ
 လၢအကြၢးဝဲဘၣ်ဝဲတဖၣ်အအိၣ် ဖဲတၢ်ပၢ်ဖျါ ထီၣ်တၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်ဆူ ကိၣ်ဘျီၣ်တၢ်အိၣ်ဖိၣ်အဆၢကတီၢ်န့ၣ်လီၤ.

၃ အိန်ဒီးတီးဒ်အားထားယာ်လၢ ကဒီးန့ဒ်လံာ်တၢ်အၢာ်လီၤဟ့ၣ်အဆဲး တချုးလၢ ကွီဟ်ဖျါထီၣ်နီၣ်တၢ်ကးအဝဲအကျါ (PII)လၢပုၤကွီဖိအတၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့အတၢ်ကွဲးနီၣ်ကွဲးယါအပူၤ,မ့တမ့ၢ်လၢ တၢ်မၤထီထီၣ်တၢ်ခိဖျါ အဲးဖဲအံၤအံၢ်ရံၣ် ဖဲၣ်အံၤ ဟ့ၣ်ဖိဟ့ၣ်ကမိၤဖဲတၢ်ဟ်ဖျါထီၣ်တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျါလၢတလီၢ်အိန်ဒီးတီးဒ်အၢာ်လီၤဟ့ၣ်အဆဲးဘၣ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်လၢတၢ်ကွၢ်ကဟ်ကွံာ်အိၤ သ့ၣ်ထဲတခါမ့ၢ်ဖဲ,တၢ်ဂ့ၢ်လၢတၢ်ဟ့ၣ်အဆဲးလၢတၢ်ကဟ်ဖျါထီၣ်အိၤလၢတအိန်ဒီးတီးဒ် အၢာ်လီၤဟ့ၣ်အဆဲးဘၣ်န့ၣ်,ကဘၣ်မ့ၢ်ဒ်ထဲတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျါလၢတၢ်ဟ်ဖျါထီၣ်အိၤဆူကွီအပူၤဘၣ်မူဘၣ်ဒါအအိန် လၢအယုၤယိၣ်လီၤပလီၢ်လီၢ်အသးဒီးတၢ်သိၣ်တၢ်သိအသးန့ၣ်လီၤ.ကွီအပူၤဘၣ်မူဘၣ်ဒါခဲးတၢ်န့ၣ်ကဘၣ်မ့ၢ်ဖဲကွီ အပူၤမၤတၢ်ဖိဒ်အမ့ၢ် ကွီအပူၤပၤအရာၣ်ကျဲၤတၢ်,ပၤအရာၣ်တၢ်မ့ၢ်ဒါခိၣ်,ပူၤသိၣ်လီၤန့ၣ်ယုၤတၢ်,မ့တမ့ၢ် ပုၤမၤစၢၤတၢ်ဖိ (လၢအဟ်ယုၣ်ဒီး ကွီတၢ်အိန်ဆူၣ်အိန်ဆူၣ်ပူၤမၤတၢ်ဖိ,ကွီပၤကီၢ်)မ့တမ့ၢ်ကွီကမံးတံာ် တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.ကွီအပူၤဘၣ် မူဘၣ်ဒါခဲးတၢ်န့ၣ်ပာ်ယုၣ်စ့ၢ်ကီးဒီး မုာ်သးပူၤမၤကလီၤတၢ်သ့ၣ်တဖၣ်,ပူၤတဖၣ်လၢအအအိန်လၢကွီအပူၤဘၣ်မူ ဘၣ်ဒါအတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤအဖီလၢဒီးမၤန့ၣ်ခၢၣ်စးတၢ်လၢကွီအဂီၢ်ခိဖျါသ့မ့တမ့ၢ်ရဲၣ်သဲကတီၢ်နီၣ်တၢ်က့ၢ်အိန် ကွၢ်ယါတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျါ(PII)လၢတၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့အတၢ်ကွဲးနီၣ်ကွဲးယါအပူၤ,ဒ်အမ့ၢ် ပီၣ်ရီ,ပုၤသမံသမိးစရိပ တီၢ်,ကသံၣ်သရဲၣ်ဖးဒိၣ်,မ့တမ့ၢ် ပုၤကူၤစါယါဘျါတၢ်,မ့တမ့ၢ် မိၢ်ပာ် မ့တမ့ၢ် ပုၤကွီဖိ လၢအမုာ်သးမၤကလီၤတၢ် လၢ ကမၤတၢ်လၢ ကွီအပူၤဘၣ်မူဘၣ်ဒါကမံးတံာ်အကျါ,ဒ်အမ့ၢ် ပုၤသိၣ်ဂ့ၤသီဘၣ်က့ၤတၢ် မ့တမ့ၢ် ပုၤမၤစၢၤပုၤ ပတံထီၣ်တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျါကမံးတံာ်,မ့တမ့ၢ် မိၢ်ပာ်,ပုၤကွီဖိ မ့တမ့ၢ် ပုၤမုာ်သးမၤကလီၤတၢ်လၢ အမၤစၢၤကွီအဂၤအ ပုၤဘၣ်မူဘၣ်ဒါ ဒ်မ့ၢ်ဒါလၢအလီၤဘၣ်အိၤသ့ၣ်တဖၣ် အသိးန့ၣ်လီၤ.ကွီအပူၤဘၣ်မူဘၣ်ဒါတဖၣ်အိန်ဒီးဖိးသဲးစး တၢ်ကူၣ်ဘၣ်အဂီၢ်အကျါဖဲအဲးသ့ၣ်အလီၤမ့ၢ်အိန်လၢကကွၢ်ကဒါက့ၤတၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့အတၢ်ကွဲးနီၣ်ကွဲးယါဒ် သိးအကမၤလၢပုၤအမူအဒါလၢအလီၤဘၣ်အိၤသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

မိၢ်ပာ်မ့တမ့ၢ်ပုၤကွီဖိမ့ၢ်ယုၣ်ထီၣ်တၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့အတၢ်ကွဲးနီၣ်ကွဲးယါခိဖျါ ပုၤကွီဖိကလဲၤဆဲးလီၤအမံၤဆူကွီ အဂၤတဖျါဒ်မ့တမ့ၢ်လဲၤဆဲးလီၤတ့ၢ်လံအမံၤန့ၣ်,ကွီတဲဖျါထီၣ်တၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့အတၢ်ကွဲးနီၣ်ကွဲးယါလၢအတ အိန်ဒီးတီးဒ်အၢာ်လီၤဟ့ၣ်အဆဲးဆူ ကွီအဂၤလၢပုၤကွီဖိကလဲၤဆဲးလီၤအမံၤမ့တမ့ၢ်ဆဲးလီၤတ့ၢ်လံအမံၤအပူၤဘၣ်မူ ဘၣ်ဒါအအိန် သ့ၣ်န့ၣ်လီၤ.

၄ အိန်ဒီးတီးဒ်အားထားယာ်လၢ ကဆိုးထီၣ်တၢ်လိာ်ဘၢလိာ်ကွီဆူ အမဲရကၤတၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့ဝဲကျါအအိန် ဖဲဟူ ရိၣ်ကီၢ်ရၢၣ်လီၢ်ကဝီၤကွီမ့ၢ်တမၤလၢပုၤတၢ်လၢ အဲးဖဲအံၤအံၢ်ရံၣ်ဖဲၣ်အံၤ လိာ်ဘၣ်ဝဲသ့ၣ်တဖၣ်အခါန့ၣ်လီၤ.တၢ် လိာ်တၢ်ကျဲၤအမံၤဒီးတၢ်အိန်တၢ်ဆိးလိာ်ကျဲၤလၢ တၢ်ပၤအုၤအဲးဖဲအံၤအံၢ်ရံၣ်ဖဲၣ်အံၤ မ့ၢ်ဒ်လၢအံၤအသိးန့ၣ်လီၤ.

Family Policy Compliance Office
 U.S. Department of Education
 400 Maryland Avenue, SW
 Washington, DC 20202